ទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

ការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់ នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត នៅកម្ពុជា

ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌

ដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់នៅខែសីហា ២០១៤

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម ៣

អ្វីទៅជាការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត (RIA)?.. ៦

ដំណាក់កាលទាំងពីរក្នុងវិធីអនុវត្ត RIA ១០

RIA នៅក្នុងការរៀបចំតាក់តែងបទប្បញ្ញត្តិ........................ ១២

ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់ (PAS) ១៤

ការរៀបចំ និងការវាយតម្លៃ ១៧

ការកំណត់បញ្ហា ២១

ការបង្ហាញអំពីគោលបំណងនៃកិច្ចអន្តរាគមន៍ ២៦

ការជ្រើសរើសនូវជម្រើសសម្រាប់ធ្វើការវិភាគ ៣១

ការពិចារណាលើបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញ ៣៤

ការវិភាគតាមក្រុមក្នុងសង្គមនិងតាមគុណភាព ៥១

ប្រសិទ្ធភាពនៃការពិគ្រោះយោបល់ ៥៥

ការជ្រើសរើសនូវជម្រើសដែលសមស្របជាងគេ ៦១

ការធានាថាបញ្ញត្តិកម្មដែលជ្រើសរើសអាចអនុវត្តបាន........ ៦៤

ឧបសម្ព័ន្ធ១ .... ៦៨

ឧបសម្ព័ន្ធ២ .... ៧៨

ឧបសម្ព័ន្ធ៣ .... ៨៤

សេចក្តីផ្តើម

អំពីគម្រោងនៃការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត (គម្រោងRIA) នៅកម្ពុជា

គម្រោងRIA (Regulatory Impact Assessement) នៅកម្ពុជា សំដៅពង្រឹងភាពប្រកួតប្រជែង និងប្រសិទ្ធភាពនៃបញ្ញត្តិកម្ម តាមរយៈការបង្កើតនូវគោលការណ៍ប្រតិបត្តិល្អក្នុងនីតិវិធីតាក់តែងលិខិតបទដ្ឋាន-គតិយុត្តនៅតាមក្រសួងស្ថាប័ននៃរាជរដ្ឋាភិបាល។ ប្រព័ន្ធ RIA តម្រូវឲ្យក្រសួងនីមួយៗអនុវត្តតាមគោលការណ៍ប្រតិបត្តិល្អ និងវាយតម្លៃលើគុណសម្បត្តិនៃបទប្បញ្ញត្តិ ដែលមានផលប៉ះពាល់ដល់បន្ទុកចំណាយកាតព្វកិច្ច និងការប្រកួតប្រជែងរបស់ធុរកិច្ច។

គម្រោងនេះ បានបង្កើតក្រុមការងារប្រតិបត្តិគម្រោងវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត (Office of RIA-ORIA ឬ Executing Agency-EA) នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌(ECOSOCC) នៃទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីផ្តល់ការណែនាំអំពីគោលការណ៍ប្រតិបត្តិល្អ ក្នុងនីតិវិធីតាក់តែងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ការបណ្តុះបណ្តាលអំពីRIA និងការគាំទ្រក្នុងការអនុវត្តRIA ដល់ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងទទួលគ្រប់គ្រងដំណើរការនៃគម្រោងទាំងមូល។

គម្រោងចាប់ផ្តើមដំណើរការដំបូង ជាមួយក្រសួងទីភ្នាក់ងារអនុវត្តគម្រោង (Implementing Agency-IA) រួមមាន ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងបរិស្ថាន អតីតក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែនិងថាមពល និងក្រសួងទេសចរណ៍ ដើម្បីពិសោធអនុវត្តវិធីសាស្ត្រRIA ក្នុងអំឡុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនៃគម្រោងសម្រាប់រៀបចំតាក់តែងសំណើបញ្ញត្តិកម្ម

ដូចបានកំណត់នៅក្នុងផែនការសកម្មភាពដែលIAនីមួយៗបានលើកឡើងក្នុងអំឡុងពេលចាប់ផ្តើមគម្រោងក្នុងឆ្នាំ២០១១។

គម្រោងមានរយៈពេល៣០ខែ ចាប់ពីខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ដែលអនុវត្តដោយEA និងIA ដោយមានជំនួយពីក្រុមទីប្រឹក្សាអន្តរជាតិ និងអ្នកជំនាញក្នុងប្រទេស រហូតដល់ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៣។ ក្រោយពីទទួលបានរបាយការណ៍វាយតម្លៃពាក់កណ្តាលដំណើរការគម្រោង ធ្វើឡើងនៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៣ ដោយធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី(ADB) ស្តីពីជោគជ័យនៃការអនុវត្តគម្រោង រាជរដ្ឋាភិបាលនិងADB បានឯកភាពបញ្ចូលក្រសួង៣ទៀតក្នុងកម្មវិធីគម្រោង នៅខែមករា ឆ្នាំ២០១៤ គឺមានក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងក្រសួងអប់រំ យុវជននិងកីឡា និងឲ្យបន្តគម្រោង ៦ខែ(មេសា-កញ្ញា)ទៀត។

ECOSOCCនិងADB បានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយគម្រោងRIAនៅតាមក្រសួងស្ថាប័នសាកលវិទ្យាល័យនានា អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា និងអគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាមួយវិស័យឯកជន និងសង្គមស៊ីវិលបានចំនួន៣១ដងមកហើយមានអ្នកចូលរួមប្រមាណជាង៩៥០០នាក់ ដែលទាំងអស់បានគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងដល់វិធីសាស្រ្តRIA និងចង់បានRIAអនុវត្តនៅប្រទេសកម្ពុជា។

សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិតអំពីគម្រោងRIA ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អ្នកអាចចូលមើលក្នុងគេហទំព័រ (www.ecosocc.gov.kh)។ ប្រសិនបើអ្នកចង់យល់ដឹងទិដ្ឋភាពរួមអំពីRIA អ្នកអាចទាក់ទងមកORIA ដើម្បីឲ្យមន្រ្តីORIAធ្វើបទបង្ហាញជូន។

អំពីសៀវភៅនេះ

សៀវភៅណែនាំនេះបង្ហាញអំពីគោលការណ៍នៃវិធីអនុវត្តRIA នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងតម្រូវការឲ្យមន្ត្រីRIAបំពេញតាមធាតុនីមួយៗ នៃការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ គោលបំណង គឺជួយមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងផ្តល់នូវព័ត៌មានឲ្យបានសុក្រឹតជូនថ្នាក់ដឹកនាំ។

សៀវភៅណែនាំនេះ គឺជាឯកសារមូលដ្ឋាន។ សៀវភៅបោះពុម្ពផ្សាយលើកទី២នេះ បានកែលម្អឡើងក្រោយពីបានបោះពុម្ពផ្សាយលើកទី១ ដែលមានគោលបំណងជួយដល់មន្ត្រីក្នុងអំឡុងពេលបង្កើតORIA និងអភិវឌ្ឍន៍RIAសម្រាប់សំណើបញ្ញត្តិកម្ម ដែលមានក្នុងផែនការសកម្មភាពរបស់IAនីមួយៗ។ ដូច្នេះ ការបោះពុម្ពផ្សាយនេះផ្តោតសំខាន់លើការបង្ហាញអំពីគោលការណ៍ប្រតិបត្តិល្អ ក្នុងការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងបង្ហាញទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិធីអនុវត្តRIA។

សៀវភៅណែនាំនេះ ត្រូវបានរៀបចំដោយមានជំនួយការពីទីប្រឹក្សាមកពីក្រុមហ៊ុន POHL & Associates ពីប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ដែលមានលោក Sabesh Sivasabesh លោក Steve Rowley និងលោក Sam Gow និងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីឯកឧត្តម យឹម ណុលសន ឯកឧត្តម ប៉ិច សុខា ឯកឧត្តម អេង វត្ដមុនី ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ម៉ម សារិទ្ធ ឯកឧត្តម ឆយ អូន និងពីមន្ត្រី ORIA ផ្សេងទៀត ។

តើអ្វីទៅជាការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត?

ការវាយតម្លៃជាប្រព័ន្ធនៃសំណើបញ្ញត្តិកម្មថ្មី

គោលបំណងRIA គឺដើម្បីកែលម្អភាពមាំមួននៃការធ្វើច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដោយធានាថា៖

- ជម្រើសនីមួយៗត្រូវបានយកមកពិចារណា ដោយធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាពរបស់បញ្ញត្តិកម្មដែលនឹងត្រូវបង្កើត
- បញ្ញត្តិកម្មមិនត្រូវបានធ្វើនៅពេលដែលវាបង្ហាញថាជាជម្រើសមិនល្អ
- មានការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈក្នុងកម្រិតទទួលយកបាន។

ការអនុវត្តការវាយតម្លៃជាប្រព័ន្ធនៃសំណើបញ្ញត្តិកម្ម ដែលមានធាតុទាំង៧ (តារាង១) នឹងធ្វើឲ្យបញ្ញត្តិកម្មត្រូវបានធ្វើការសាកល្បង ហើយជម្រើសនីមួយៗត្រូវបានយកមកពិចារណាដោយស្មើៗគ្នា។

គោលការណ៍ចម្បងបី នឹងណែនាំអំពីការរៀបចំ RIA ៖

- **ការកែលម្អព័ត៌មានសម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំ** ៖ RIA នឹងផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញនៃសំណើបញ្ញត្តិកម្ម និងជម្រើសដែលសម្រេចនូវគោលបំណងដូចគ្នា ជូនថ្នាក់

ដឹកនាំ ដើម្បីធ្វើសេចក្តីសម្រេចប្រកបដោយព័ត៌មានសុក្រឹតគ្រប់គ្រាន់។

- **ភាពងាយស្រួល** ៖ ភាគច្រើននៃផលចំណេញនានារបស់ RIAអាចទទួលបានតាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ ហេតុផលសមរម្យ ការងាយស្រួលគណនា និងការសាកល្បងលើការសន្មតជាជាងតាមរយៈការអនុវត្តបច្ចេកទេសស្មុគស្មាញ។ ដូច្នេះ RIAដែលអនុវត្តនៅកម្ពុជា នឹងមានភាពងាយស្រួលអនុវត្ត។
- **តម្លាភាព** ៖ តម្លាភាពអាចធ្វើឲ្យមានការពិគ្រោះយោបល់បានត្រឹមត្រូវ និងអភិបាលកិច្ចបានល្អ ហើយសម្រេចបានដោយចំណាយតិចតាមរយៈការបង្ហោះព័ត៌មានលើគេហទំព័រ។ ដើម្បីជួយដល់អាជីវកម្មតូចៗដែលមិនមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិត ភាពងាយស្រួលមើលឯកសារសាធារណៈត្រូវបានរក្សាទុកដើម្បីឲ្យភាគីពាក់ព័ន្ធអាចមើលឯកសារនោះបាន។

 ការកែលម្អតម្លាភាព នឹងជួយឲ្យសម្រេចគោលបំណងចុងក្រោយរបស់គម្រោង។

តារាងទី១- ធាតុទាំងប្រាំពីរនៃ RIA

បញ្ហា

- កំណត់អត្តសញ្ញាណនៃបញ្ហាដែលត្រូវដោះស្រាយ។ រៀបរាប់ពីសញ្ញាបុព្វហេតុ និងអ្នកដែលរងផលប៉ះពាល់។ ផ្តល់ភស្តុតាងជាក់លាក់ និងពន្យល់ថាហេតុអ្វីបានជាលិខិតបទដ្ឋានដែលមានស្រាប់ មិនអាចដោះស្រាយបាន។

គោលបំណង

- កំណត់គោលបំណងដែលត្រូវអន្តរាគមន៍ ក្នុងរូបភាពជាលទ្ធផលជាជាងជាមធ្យោបាយ ដើម្បីសម្រេចបានលទ្ធផល។

ជម្រើស

- កំណត់ជម្រើសផ្សេងៗ ដោយបោះបង់ចោលនូវជម្រើសដែលមិនអាចដោះស្រាយបញ្ហាបានឬមិនសមស្រប និងរៀបរាប់ដោយលម្អិតអំពីជម្រើសដែលអាចដោះស្រាយបញ្ហាបាន ។

ការវិភាគផលប៉ះពាល់

- កំណត់និងប៉ាន់ស្មានលើបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញ ក៏ដូចជាវាយតម្លៃអំពីផលប៉ះពាល់ដល់យេនឌ័រ និងការប្រកួតប្រជែងនៃជម្រើសទាំងនោះ។

ការពិគ្រោះយោបល់

- ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ ក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំPASឬRIS និងប្រើប្រាស់លទ្ធផលនៃការពិគ្រោះយោបល់នោះ ដើម្បីបំពេញបន្ថែមដល់ធាតុទាំង៦ផ្សេងទៀតរបស់RIA។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

- កំណត់ជម្រើសដែលសមស្របជាងគេ ដែលមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនៃការអន្តរាគមន៍ និងផ្តល់នូវផលចំណេញខ្ពស់ដល់សង្គម។

ការអនុវត្ត និងការតាមដានត្រួតពិនិត្យ

- ពន្យល់ថា តើជម្រើសដែលឃើញសមស្របជាងគេនោះ នឹងត្រូវបានអនុវត្តនិងវាយតម្លៃយ៉ាងដូចម្តេច?

ដំណាក់កាលទាំងពីរក្នុងវិធីអនុវត្ត RIA

តម្រង់គោលដៅអនុវត្ត RIA ឲ្យចំទិស

ដើម្បីឲ្យការងាររដ្ឋបាលមានភាពងាយស្រួល និងនីតិវិធីមានប្រសិទ្ធភាព វីធីអនុវត្តRIAមានពីរដំណាក់កាល ត្រូវបានស្នើឡើងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

- រាល់សំណើបញ្ញត្តិកម្មដែលមានផលប៉ះពាល់ដល់ធុរកិច្ច តម្រូវឲ្យធ្វើ**ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់ (PAS)**
- **ប្រសិនបើការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់បង្ហាញថា សំណើបញ្ញត្តិកម្មនោះមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានគួរឲ្យកត់សម្គាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច ឬដល់ការប្រកួតប្រជែង តម្រូវឲ្យធ្វើការវាយតម្លៃពេញលេញលើផលប៉ះពាល់ (RIS)។**

ដំណាក់កាលនៃដំណើរការនេះ ត្រូវបានបង្ហាញក្នុងរូបភាពទី១។

ទាំងPAS ទាំងRIS ត្រូវមានការវិភាគតាមធាតុទាំង៧របស់RIA។ គោលបំណងរបស់PAS គឺវាយតម្លៃឲ្យបានរហ័សលើសំណើបញ្ញត្តិកម្មដើម្បីបង្ហាញថា តើសំណើបញ្ញត្តិកម្មនោះមានផលប៉ះពាល់ គួរឲ្យកត់សម្គាល់ឬទេ។ សំណើបញ្ញត្តិកម្មណាដែលមិនមានផលប៉ះពាល់គួរឲ្យកត់សម្គាល់ មិនតម្រូវឲ្យធ្វើការវិភាគបន្តទៀតទេ។ សំណើបញ្ញត្តិកម្មដែលមានផលប៉ះពាល់គួរឲ្យកត់សម្គាល់ តម្រូវឲ្យធ្វើRISដោយមានការវាយតម្លៃស៊ីជម្រៅ។

- ការតម្រូវឲ្យមានPASចំពោះសំណើបញ្ញត្តិកម្មទាំងអស់ នឹងធានាថា ពុំមានសំណើបញ្ញត្តិកម្មណាគេចផុតពីការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងហ្មត់ចត់បានទេ
- ការតម្រូវឲ្យធ្វើRIS នឹងធានាថា ការវាយតម្លៃត្រូវបានធ្វើលើរាល់សំណើបញ្ញត្តិកម្មណា ដែលមានផលប៉ះពាល់គួរឲ្យកត់សម្គាល់។

ក្នុងអំឡុងវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលនៃគម្រោង មានតែសំណើបញ្ញត្តិកម្មរបស់ទីភ្នាក់ងារអនុវត្តគម្រោងទេដែលនឹងតម្រូវឲ្យធ្វើPAS ហើយសំណើបញ្ញត្តិកម្មមួយចំនួន ដែលមានផលប៉ះពាល់គួរឲ្យកត់សម្គាល់នឹងត្រូវធ្វើRIS។

រូបភាពទី១ : ទិដ្ឋភាពរួមនៃដំណាក់កាលទាំងពីរក្នុងការអនុវត្ត RIA

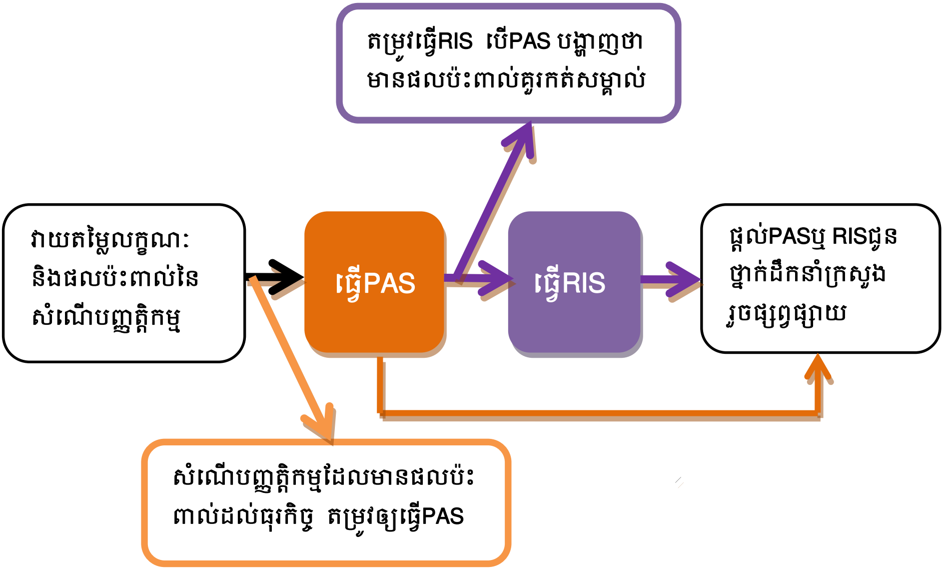

RIA នៅក្នុងការរៀបចំតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្ម

រូបភាពទី២ - ដំណើររៀបចំតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្មថ្មី

RIA និងដំណើរការរៀបចំតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្ម

RIA ផ្ដល់ព័ត៌មានអំពីបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញ និងជម្រើសផ្សេងៗ ដែលអាចសម្រេចគោលបំណងដូចគ្នា ជូនថ្នាក់ដឹកនាំដើម្បីសម្រេចដោយមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់។

រូបភាពទី២ បង្ហាញអំពីភាពស៊ីចង្វាក់របស់RIAនៅក្នុងដំណើរការរៀបចំតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្មនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ RIA ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយក្រសួងដែលជាអ្នកកំណត់អំពីភាពចាំបាច់នៃកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល ហើយដាក់សំណើបញ្ញត្តិកម្មជូនថ្នាក់ដឹកនាំ។

- ចំពោះច្បាប់ ព្រះរាជក្រឹត្យ និងអនុក្រឹត្យ ក្រសួងសាមីត្រូវរៀបចំPAS ហើយបើតម្រូវ ត្រូវរៀបចំRIS មុននឹងដាក់សំណើបញ្ញត្តិកម្មជូនអគ្គលេខាធិការដ្ឋានរាជរដ្ឋាភិបាល។
- ចំពោះប្រកាស បទបញ្ជា និងសារាចរ ក្រសួងសាមីត្រូវរៀបចំ PAS ហើយបើតម្រូវ ត្រូវរៀបចំRIS មុននឹងដាក់សំណើបញ្ញត្តិកម្មជូនរដ្ឋមន្ត្រីរបស់ខ្លួន។

វិធីអនុវត្ត RIA ក្នុងដំណាក់កាលបណ្តោះអាសន្ន

ក្នុងអំឡុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនៃគម្រោង វិធីអនុវត្តRIAនឹងប្រតិបត្តិតែលើសំណើបញ្ញត្តិកម្មណាដែលមាននៅក្នុងផែនការសកម្មភាពរបស់IAតែប៉ុណ្ណោះ។

នៅដំណាក់កាលដំបូង IAនិងORIAសហការគ្នាក្នុងការធ្វើPAS និងRIS ដោយមានជំនួយពីអ្នកជំនាញការអន្តរជាតិ ដើម្បីរៀនសូត្រអំពីវិធីនៃការធ្វើវិភាគឲ្យបានល្អ។

តាំងពីឆ្នាំ២០១២ ORIAដើរតួនាទីជាអ្នកកសាងសមត្ថភាព និងជាអ្នកវាយតម្លៃ។ IAនឹងរៀបចំPASនិងRIS ដោយគ្មានឬមានជំនួយតិចតួចពីអ្នកជំនាញការអន្តរជាតិ (ជំនួយនឹងត្រូវផ្តល់ទៅថ្ងៃមុខ ដោយ ORIA) ។ PAS/RIS នឹងត្រូវដាក់ជូនORIA ដើម្បីពិនិត្យ។

យើងសង្ឃឹមថា នៅពេលដែលសមត្ថភាពចេះធ្វើនិងវាយតម្លៃ RIAត្រូវបានអភិវឌ្ឍរួច ដំណើរការខាងលើនេះនឹងត្រូវអនុវត្តដោយក្រសួងទាំងអស់។

ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់

ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់

ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់ (PAS) ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយប្រើប្រាស់ទម្រង់ដូចមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ១ ហើយចាប់ផ្តើមសាកល្បងថាតើសំណើបញ្ញត្តិកម្មឈានដល់កម្រិតដែលត្រូវធ្វើRIS ឬទេ។

ដំណាក់កាលដំបូងនៃការសាកល្បងនេះ គឺដើម្បីកំណត់ថាតើសំណើនោះមានលក្ខណៈជាបញ្ញត្តិកម្មឬទេ មានន័យថាតើសំណើនោះមានលក្ខណៈចាប់បង្ខំបុគ្គល ធុរកិច្ច ឲ្យផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថឬទេ។ ច្បាប់ ព្រះរាជក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ និងប្រកាស គឺជាបញ្ញត្តិកម្ម។ ឯកសាររដ្ឋាភិបាលផ្សេងទៀត ដែលមានលក្ខណៈចាប់បង្ខំធុរកិច្ចក៏មានលក្ខណៈជាបញ្ញត្តិកម្មដែរ។

ដំណាក់កាលទី២នៃការសាកល្បងនេះ គឺកំណត់ថាតើសំណើនោះមានផលប៉ះពាល់ដល់ធុរកិច្ចឬទេ។ ផលប៉ះពាល់ដល់ធុរកិច្ចមានស្ថានភាពដូចខាងក្រោម ៖

- បន្ថែមបន្ទុកចំណាយដល់ធុរកិច្ច
- មិនលើកទឹកចិត្តដល់វិនិយោគឯកជន
- ដាក់ការរឹតត្បិតចំពោះការចាកចេញ ឬការចូលទៅក្នុងទីផ្សាររបស់ធុរកិច្ច
- ប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពរបស់ធុរកិច្ចក្នុងការច្នៃប្រឌិត
- ធ្វើឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់មានការពិបាកក្នុងការផ្លាស់ប្តូរអ្នកផ្តល់សេវា
- កាត់បន្ថយភាពងាយស្រួល ដល់ការរកទិញ តម្លៃឬគុណភាពទំនិញ និងសេវានៅក្នុងទីផ្សារ។

ប្រសិនបើស្ថានភាពខាងលើនេះកើតឡើងចំពោះធុរកិច្ចមែន នោះ តម្រូវឲ្យបន្តធ្វើPASទៅតាមធាតុទាំង៧នៃRIA ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការវិភាគគុណភាព ថ្វីបើការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់នោះជាបរិមាណក៏ដោយ ក៏ជាការអនុវត្តល្អដែរ។

សេចក្តីព្រាងPAS នឹងត្រូវដាក់ជូនORIA ដើម្បីពិនិត្យ។

ប្រសិនបើPASបង្ហាញថាមានផលប៉ះពាល់តិចតួច នោះមិនតម្រូវឲ្យវិភាគតទៅទៀតទេ។ PASនិងសំណើបញ្ញត្តិកម្មត្រូវដាក់ជូនថ្នាក់ដឹកនាំ និងបង្ហោះលើគេហទំព័រ ECOSOCC។

រូបភាពទី៣ - ការសាកល្បង

ដំណាក់កាលទី១ តើសំណើនោះជាបញ្ញត្តិកម្ម?	តើសំណើបញ្ញត្តិកម្មមានលក្ខណៈចាប់បង្ខំឬ? តើមានការបង្ខំឲ្យអនុវត្តជាជាងការអនុវត្តដោយស្ម័គ្រចិត្ត?
ដំណាក់កាលទី២ តើសំណើបញ្ញត្តិកម្មមានផលប៉ះពាល់ដល់ធុរកិច្ចឬទេ?	តាមរយៈ ៖ . បន្ថែមបន្ទុកចំណាយដល់ធុរកិច្ច . មិនលើកទឹកចិត្តដល់វិនិយោគឯកជន . ដាក់ការរឹតត្បិតធុរកិច្ចក្នុងការចាកចេញនិងការចូលទៅក្នុងទីផ្សារ . ប៉ះពាល់លទ្ធភាពរបស់ធុរកិច្ចក្នុងការច្នៃប្រឌិត . ធ្វើឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់មានការពិបាកក្នុងការផ្លាស់ប្តូរអ្នកផ្តល់សេវា . កាត់បន្ថយភាពងាយស្រួលដល់ការរកទិញតម្លៃឬគុណភាពទំនិញ និងសេវានៅក្នុងទីផ្សារ

សំណួរមពរដែលតែងតែសួរពាក់ព័ន្ធនឹងការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់?

តើយើងត្រូវការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់(PAS)ដែរឬទេ?
ប្រសិនបើសំណើបញ្ញត្តិកម្មត្រូវបានយកមកពិចារណា យើងត្រូវធ្វើ PASដើម្បីវាយតម្លៃថា តើសំណើនោះមានផលប៉ះពាល់ដល់ធុរកិច្ចឬទេ?

តើយើងធ្វើយ៉ាងណា ដើម្បីឲ្យដឹងថាបន្ទុកចំណាយទាប?
បន្ទុកចំណាយទាបកើតឡើងនៅពេលដែលមានធុរកិច្ចមួយចំនួនតូចទទួលរងផលប៉ះពាល់ ឬធុរកិច្ចមានបន្ទុកចំណាយតែមួយដង។

តើយើងត្រូវគិតពីផលចំណេញដែរឬទេ ខណៈពេលគិតពីផលប៉ះពាល់?
ផលប៉ះពាល់ដល់ធុរកិច្ច គួរត្រូវបានវាយតម្លៃលើបន្ទុកចំណាយ **ឬលើផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានតែប៉ុណ្ណោះ។** បន្ទុកចំណាយមិនគួរទូទាត់នឹងផលចំណេញទេ នៅដំណាក់កាលនេះ។ ការអនុវត្តនេះវាជាផ្នែករបស់RIA។

ការរៀបចំ និងការវាយតម្លៃ

ដំណើរការរៀបចំសេចក្តីព្រាង និងការវាយតម្លៃ

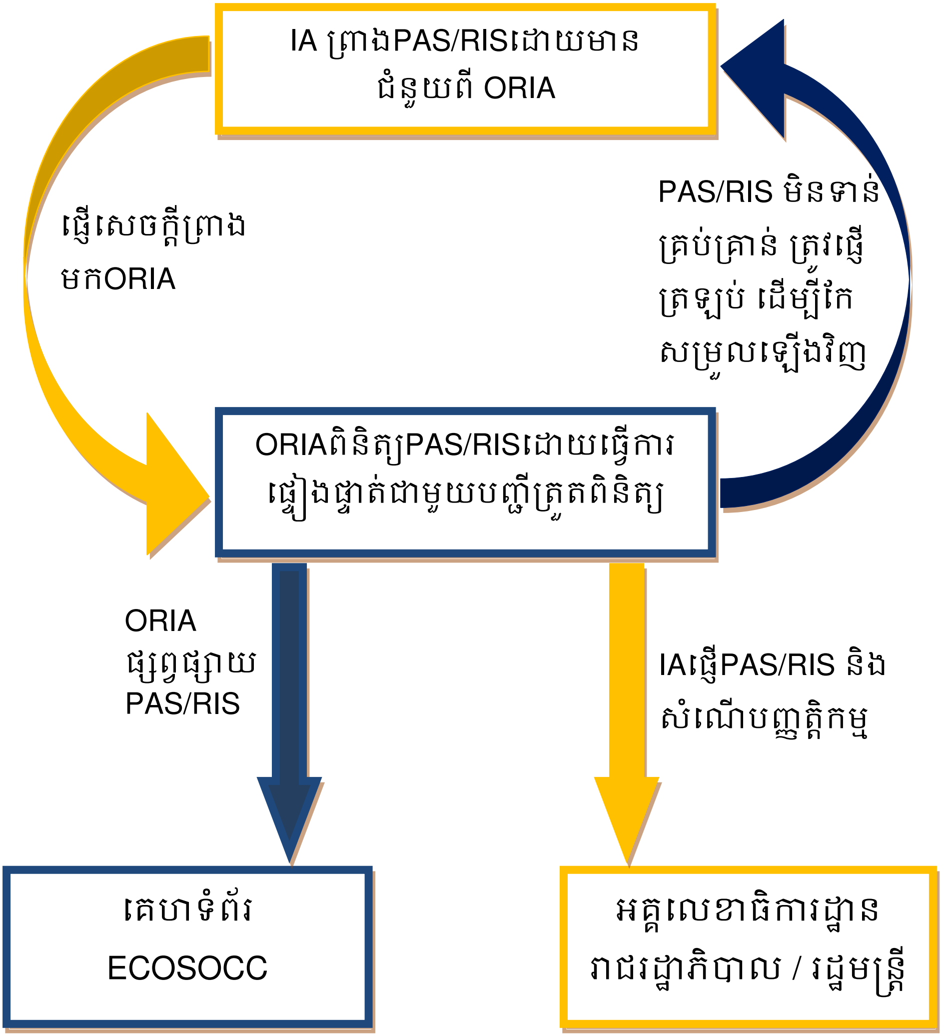

ការរៀបចំនិងការវាយតម្លៃ RIA

វិធីអនុវត្តRIA ត្រូវប្រតិបត្តិដោយORIAជាមួយមន្ត្រីនៃIA។ IA នឹងទទួលខុសត្រូវក្នុងការកំណត់សំណើបញ្ញត្តិកម្មដែលនឹងត្រូវធ្វើRIS។

បន្ទាប់ពីបានកំណត់សំណើបញ្ញត្តិកម្ម IAនឹងរៀបចំPAS។ IAអាចស្នើសុំជំនួយឬការណែនាំពីORIA ដើម្បីបញ្ចប់សេចក្តីព្រាងPAS របស់ខ្លួន។ IA ផ្ញើសេចក្តីព្រាងPAS ចុងក្រោយមកORIA ដើម្បីពិនិត្យ។ ORIAពិនិត្យវិនិច្ឆ័យសេចក្តីព្រាងPAS ដោយធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយបញ្ជីត្រួតពិនិត្យដែលមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ២ និងវាយតម្លៃថាគ្រប់គ្រាន់ឬមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់។ ប្រសិនបើវាមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ PASនោះនឹងត្រូវផ្ញើត្រឡប់ទៅIAវិញ ដោយភ្ជាប់យោបល់របស់ORIA។ IAនឹងធ្វើការកែសម្រួលតាមយោបល់របស់ORIA រហូតដល់សេចក្តីព្រាងPASនោះមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ (ដំណើរការនេះអាចធ្វើច្រើនដង)។

ក្នុងករណីសេចក្តីព្រាងPASមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ IAនឹងធ្វើ RISប្រសិនបើតម្រូវ ឬដាក់PASនិងសំណើបញ្ញត្តិកម្មជូនថ្នាក់ដឹកនាំ។

នីតិវិធីនៃការវិភាគRIS ត្រូវអនុវត្តដូចធ្វើPAS ដែរ ។

វិធីអនុវត្តក្នុងដំណាក់កាលបណ្តោះអាសន្ន

ក្នុងដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាលORIAនិងIAនឹងសហការគ្នាក្នុងការធ្វើPAS/RIS ខណៈពេលកំពុងសិក្សាអំពីធាតុទាំង៧របស់RIAតាមរយៈវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនិងសិក្ខាសាលាដែលរៀបចំដោយទីប្រឹក្សាអន្តរជាតិ។

ដំណើរការខាងលើនេះនឹងចាប់ផ្តើមអនុវត្តនៅពេលIAនិងORIA មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការព្រាងនិងវាយតម្លៃPASនិង RIS ។

ធាតុទាំងប្រាំពីរ
នៃការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់
នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត

ការកំណត់បញ្ហា

ធាតុទី១ - បញ្ហា

ដំណាក់កាលទី១របស់RIA គឺកំណត់លក្ខណៈនិងទំហំនៃបញ្ហាដែលត្រូវដោះស្រាយ។

ការរកឲ្យឃើញបញ្ហាដែលកើតមានឡើង វាមានសារៈសំខាន់មុននឹងសម្រេចថា តើអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល ដូចជាការដាក់បញ្ញត្តិកម្ម គឺជាការចាំបាច់ឬទេ។ ប្រសិនបើមិនបានយល់ច្បាស់លាស់អំពីប្រភពលក្ខណៈ និងទំហំនៃបញ្ហាទេ សំណើបញ្ញត្តិកម្មនោះអាចមិនគ្រប់គ្រាន់ មិនសមរម្យ ឬមិនមានប្រសិទ្ធភាព។

ការកំណត់បញ្ហាឲ្យបានច្បាស់លាស់ ជួយឲ្យមានការចាប់អារម្មណ៍ទៅលើអ្វីដែលចាំបាច់ត្រូវផ្លាស់ប្តូរ និងទំហំនៃការផ្លាស់ប្តូរនោះនឹងអាចជួយរកដំណោះស្រាយដែលមានសក្តានុពល។

កិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល អាចមានហេតុផលត្រឹមត្រូវដើម្បីសម្រេចគោលបំណងសង្គម ឬបរិស្ថានដែលមិនអាចធ្វើឲ្យសម្រេចតាមរយៈទីផ្សារ។ កិច្ចអន្តរាគមន៍ទាំងនេះមានដូចខាងក្រោម ៖

- កែតម្រូវភាពបរាជ័យនៃទីផ្សារ
- ជំរុញលទ្ធផលឲ្យមានសមធម៌ ឬស្តង់ដារអប្បបរិមានៃការរស់នៅក្នុងសហគមន៍
- ធានាសុវត្ថិភាពសង្គម ដោយការពារប្រជាជនពីឧក្រិដ្ឋកម្ម និងអំពើរំលោភបំពាន

បញ្ជីត្រួតពិនិត្យ - តើអ្នកអាចឆ្លើយសំណួរដូចខាងក្រោមនេះបានឬ ទេ?

តើបញ្ហានោះធំកម្រិតណា និងមានផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងរកម្រិតណា ?
អ្វីជាផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហា និងនរណារងផលប៉ះពាល់នោះ ?
តើអ្នកមានភស្តុតាង ឬឧទាហរណ៍ដើម្បីគាំទ្របញ្ហានោះទេ ?
ហេតុអ្វីបានជាបញ្ញត្តិកម្មដែលមានស្រាប់មិនអាចដោះស្រាយបញ្ហានោះបាន ?
តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើមិនចាត់វិធានការលើបញ្ហានោះ ?
តើកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាលអាចដោះស្រាយបញ្ហានោះបានឬទេ ?

ការកែតម្រូវភាពបរាជ័យនៃទីផ្សារ

ជាទូទៅ ទីផ្សារដែលដំណើរការល្អបានផ្តល់មធ្យោបាយមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបែងចែកទំនិញនិងសេវានៅក្នុងសហគមន៍ ធ្វើឲ្យមានសុខុមាលភាពច្រើននៅក្នុងសហគមន៍។ ទីផ្សារគឺជាមធ្យោបាយដ៏ល្អបំផុតក្នុងការធានាឲ្យមានការផលិតទំនិញ និងសេវាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ម្យ៉ាងទៀត ទីផ្សារប្រកួតប្រជែងជំរុញឲ្យមានការច្នៃប្រឌិត និងផ្តល់ជម្រើសកាន់តែច្រើនសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មានករណីខ្លះ ទីផ្សារមិនបានផ្តល់លទ្ធផលល្អសម្រាប់សង្គមទេ ឧទាហរណ៍-ដោយសារទីផ្សារដំណើរការមិនល្អ ឬមិនមានការប្រកួតប្រជែងពេញលេញ។ ដូច្នេះរដ្ឋាភិបាលអាចមានហេតុផលត្រឹមត្រូវក្នុងការធ្វើអន្តរាគមន៍ ដើម្បីធ្វើឲ្យមានលទ្ធផលសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែប្រសើរ។ បុព្វហេតុនៃបរាជ័យទីផ្សាររួមមាន៖

- ***អំណាចទីផ្សារ*** - រចនាសម្ព័ន្ធទីផ្សារមិនមានការប្រកួតប្រជែង (ផ្តាច់មុខឬស្ទើរតែផ្តាច់មុខ) និងឥរិយាបថប្រឆាំងការប្រកួតប្រជែង (ការឃុបឃិតគ្នា) អាចបណ្តាលឲ្យថ្លៃកើនឡើង ឬបណ្តាលឲ្យមានការផ្គត់ផ្គង់ទាបជាងតម្រូវការ។ រដ្ឋាភិបាលអាចអន្តរាគមន៍ដើម្បីធានាថាមិនមានការប្រើប្រាស់អំណាចទីផ្សារ ដែលធ្វើឲ្យអ្នកប្រើប្រាស់ខាតប្រយោជន៍។

- ***កត្តាសាយភាយ*** - វាកើតឡើងនៅពេលសកម្មភាពមួយដាក់បន្ទុកចំណាយ (មិនបានទូទាត់សងវិញ) ឬបង្កើតផលចំណេញ (មិនចែករំលែក) ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។ កត្តាសាយភាយអាចធ្វើឲ្យសកម្មភាពមួយអាចកើតឡើងច្រើនហួសឬតិចពេក។ រដ្ឋាភិបាលអាចអន្តរាគមន៍ ដើម្បីធានាឲ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់លើការដាក់បន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញទាំងនោះ។

- ***ព័ត៌មានមិនគ្រប់គ្រាន់*** - ដើម្បីសម្រេចឲ្យបានត្រឹមត្រូវ អ្នកប្រើប្រាស់ត្រូវមានព័ត៌មានអំពីគុណភាពឬហានិភ័យរបស់ផលិតផល។ រដ្ឋាភិបាលអាចអន្តរាគមន៍ ដើម្បីធានាថាអ្នកលក់ត្រូវតែបង្ហាញព័ត៌មានសំខាន់ៗដល់អ្នកប្រើប្រាស់។

- ***ទំនិញសាធារណៈ*** - គឺជាទំនិញឬសេវាដែលប្រើប្រាស់ដោយអ្នកខ្លះមិនត្រូវបានគេកាត់បន្ថយចំនួនសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ដទៃទៀត (មិនប្រកួតប្រជែង) និងគ្មាននរណាអាចរារាំងការប្រើប្រាស់បានទេ (មិនហាមឃាត់)។ ទំនិញសាធារណៈទាំងនោះអាចផ្គត់ផ្គង់មិនបានគ្រប់គ្រាន់ ប្រសិនបើគ្មានកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល។

ហេតុអ្វីបានជាលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានស្រាប់មិនគ្រប់គ្រាន់?

សារៈសំខាន់នៃការកំណត់បញ្ហាដែលបានកើតឡើង គឺត្រូវពិនិត្យលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានស្រាប់ និងបង្ហាញថាលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តទាំងនោះមិនអាចដោះស្រាយបញ្ហាបាន។ ការពិនិត្យនេះធានាថា បញ្ញត្តិកម្មថ្មីនឹងបង្កើតឡើងនៅពេលដែលចាំបាច់។ របៀបនេះ នាំមកនូវការសម្របសម្រួលច្រើន ចំពោះដំណើរការតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្មរបស់ក្រសួងស្ថាប័ននានា។

ការពិចារណាដោយប្រុងប្រយ័ត្នលើបញ្ញត្តិកម្មដែលមានស្រាប់អាចជួយកំណត់ជម្រើសផ្សេងៗផងដែរ។ ការកែលម្អការតាក់តែងអនុវត្តបញ្ញត្តិកម្មដែលមានស្រាប់នោះ អាចដោះស្រាយបញ្ហាបានដោយចំណាយតិចជាងការបង្កើតបញ្ញត្តិកម្មថ្មី។

ការផ្តល់ភស្តុតាងចំពោះបញ្ហា

ការកំណត់បញ្ហាគឺមិនគ្រប់គ្រាន់ទេសម្រាប់ធាតុទី១នៃRIA។ ការផ្តល់ភស្តុតាងចំពោះបញ្ហាដែលបានកើតឡើងមានសារៈសំខាន់។

ភស្តុតាងអាចផ្តល់ក្នុងទម្រង់ជាស្ថិតិករណីសិក្សាឬឧទាហរណ៍ដោយផ្អែកលើទំហំនិងផលវិបាកនៃបញ្ហា។ ប្រសិនបើបញ្ហាកាន់តែសំខាន់ ត្រូវមានទិន្នន័យកាន់តែរឹងមាំ។

ស្ថិតិអំពីទំហំនៃបញ្ហា - ប្រមូលដោយរដ្ឋាភិបាល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ឬអ្នកពាក់ព័ន្ធ / អ្នកស្រាវជ្រាវផ្សេងទៀត - គឺជាទម្រង់នៃភស្តុតាងរឹងមាំ។

ទោះបីជាយើងត្រូវការភស្តុតាងទាំងនេះក៏ដោយ ក៏ភស្តុតាងទាំងនេះពិបាករក ឬត្រូវចំណាយច្រើនដែរ។ ក្នុងករណីនេះ ការប្រើប្រាស់ករណីសិក្សា អាចទទួលយកបានឬផ្តល់ឧទាហរណ៍មួយៗនៃបញ្ហា។

ទិន្នន័យពីប្រទេសផ្សេងដែលមានសេដ្ឋកិច្ច ភូមិសាស្ត្រ សង្គម និង/ឬវប្បធម៌ស្រដៀងគ្នានឹងប្រទេសកម្ពុជា អាចប្រើជាទិន្នន័យសម្រាប់ភស្តុតាងបឋមផងដែរ។

ការបង្ហាញអំពីគោលបំណងនៃកិច្ចអន្តរាគមន៍

ធាតុទី២ : គោលបំណង

ដោយបានកំណត់បញ្ហាដែលត្រូវដោះស្រាយតាមរយៈកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល ធាតុបន្ទាប់របស់RIA គឺកំណត់គោលបំណងនៃកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល។ ការកំណត់គោលបំណងនឹងផ្តល់នូវមូលដ្ឋានគោល ដើម្បីសាកល្បងទម្រង់ផ្សេងៗនៃកិច្ចអន្តរាគមន៍។

វាជាការសំខាន់ដែលគោលបំណងបានកំណត់ជាលទ្ធផលដែលកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាលចង់បាន និងមិនមែនជាទម្រង់នៃកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាលទេ។ ហេតុនេះតម្រូវឲ្យមានជម្រើសផ្សេងៗ ដែលត្រូវវាយតម្លៃឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។

- ការកំណត់គោលបំណងតាមជម្រើសជាក់លាក់ណាមួយដើម្បីឲ្យសម្រេចលទ្ធផល នឹងនាំឲ្យការវិភាគលម្អៀងទៅលើជម្រើសដទៃទៀត ។

ឧទាហរណ៍ - រដ្ឋាភិបាលធ្វើអន្តរាគមន៍ជាច្រើន ដើម្បីកាត់បន្ថយការបាត់បង់ជីវិតដោយគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ ដោយតម្រូវឲ្យអ្នកបើកបរម៉ូតូពាក់មួកសុវត្ថិភាព កំណត់ល្បឿនបើកបរ និងត្រួតពិនិត្យភ្លើងចរាចរណ៍នៅផ្លូវបំបែកជាបួន។ នៅពេលពិចារណាពីសំណើបញ្ញត្តិកម្មថ្មី ដើម្បីកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ គោលបំណងគួរកំណត់ថា "ពង្រឹងសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍" ឬក៏អ្វីមួយស្រដៀងគ្នា។ ប្រសិនបើកំណត់គោលបំណងដោយតម្រូវឲ្យ "ពាក់មួកសុវត្ថិភាព" ការនេះនឹងរារាំងការពិចារណាជម្រើសល្អៗជាច្រើនទៀត។

គេត្រូវជ្រើសរវាងការកំណត់គោលបំណងទូលាយពេកឬចង្អៀតពេក ៖

- គោលបំណងទូលាយពេកនឹងធ្វើឲ្យការវិភាគមិនច្បាស់លាស់ (ឧទាហរណ៍សម្រាប់សុខុមាលភាពប្រជាជន)
- គោលបំណងចង្អៀតពេកនាំឲ្យរឹតត្បិតដល់ជម្រើស។

គោលបំណងដែលបានជ្រើសរើស គួរពិចារណាលើកត្តាផ្សេងទៀត ដែលអាចផ្ទុយនឹងគោលបំណងរបស់រដ្ឋាភិបាល។ បើពុំនោះទេ កិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាលអាចលុបចោលគំនិតផ្តើមផ្សេងទៀត។ ឧទាហរណ៍ - គោលបំណងនៃកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពការប្រើប្រាស់ថាមពលនៅតាមគេហដ្ឋាន គួរពិចារណាផងដែរលើលទ្ធភាពទិញគេហដ្ឋាន ប្រសិនបើវាជាគោលបំណងរបស់រដ្ឋាភិបាល។

គោលបំណង S.M.A.R.T

គុណភាពនៃគោលបំណង និងតម្លៃដែលបានបន្ថែមដល់ការវិភាគនឹងមានភាពប្រសើរឡើង ប្រសិនបើគោលការណ៍ **S.M.A.R.T** ត្រូវបានអនុវត្ត។

ជាក់លាក់ (SPECIFIC)

- ផ្តល់ភាពល្អិតល្អន់ ដើម្បីឲ្យការវិភាគមានន័យ។ គោលបំណងមិនច្បាស់លាស់នាំឲ្យការប្រឹងប្រែងទៅខុសទិសដៅ។ សូមប្រុងប្រយ័ត្នកុំបញ្ជាក់អំពីវិធីដែលធ្វើឲ្យសម្រេចគោលបំណងពីព្រោះវាអាចទាត់ចោលនូវជម្រើសល្អៗផ្សេងទៀត។

អាចវាស់បាន (MEASURABLE)

- កំណត់ចំនួនក្នុងគោលបំណង ដើម្បីជួយយើងពន្យល់អំពីលទ្ធភាពដែលអាចមាន ឬនឹងសម្រេចបាន។ ការនេះនឹងធ្វើឲ្យការប្រៀបធៀបជម្រើសផ្សេងៗកាន់តែប្រសើរឡើង ខណៈដែលវិភាគវាអាចវាស់បាន ថាតើជម្រើសនីមួយៗនៅឆ្ងាយកម្រិតណាពីគោលបំណង។

អាចសម្រេចបាន (ATTAINABLE)

- ភាពឥតខ្ចោះមិនអាចសម្រេចបានទាំងអស់នោះទេ។ ឧទាហរណ៍ - រដ្ឋាភិបាលមិនអាចលុបបំបាត់ហានិភ័យទាំងអស់បានទេ។ ការកំណត់គោលបំណងទៅតាមលទ្ធភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលនឹងជួយបញ្ចៀសការអះអាងខុសអំពីផលចំណេញទៅថ្ងៃក្រោយ។

ពាក់ព័ន្ធ (RELEVANT)

- គោលបំណង គួរបន្ស៊ីទៅនឹងការទទួលខុសត្រូវនិងសមត្ថភាពរបស់ក្រសួងស្ថាប័ន។ ប្រសិនបើលើកបញ្ហាដែលត្រូវដោះស្រាយហួសពីការទទួលខុសត្រូវរបស់យើង យើងអាចពិចារណាថាតើសំណើបញ្ញត្តិកម្មនោះសមរម្យឬមិនសមស្រប។

រយៈពេល (TIMEFRAME)

- បញ្ជាក់ពីរយៈពេលក្នុងការធ្វើឲ្យសម្រេចគោលបំណង។ ភាពប្រសើរមិនអាចកើតឡើងក្នុងរយៈតែមួយថ្ងៃបានទេ។ ការផ្លាស់ប្តូរលឿនពេក អាចផ្តល់លទ្ធផលមិនសូវល្អ។ ការសម្រេចគោលដៅក្នុងរយៈពេលមួយសមស្រប គឺជាការល្អ។

ឧទាហរណ៍ទី១

រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីកំពុងបង្កើតបណ្ដាញរលកអាកាសធំជាតិ (NBN) ដើម្បីឲ្យប្រជាជនអូស្ត្រាលីភាគច្រើន ប្រើប្រាស់រលកអាកាសល្បឿនលឿនបាន។

ក្នុងករណីនេះ គោលបំណង គឺប្រជាជនអូស្ត្រាលីអាចប្រើប្រាស់អ៊ិនធឺណិតដែលមានល្បឿនលឿន។

មធ្យោបាយមួយ(ឬវិធីសាស្ត្រមួយ)ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនេះគឺឲ្យរដ្ឋាភិបាលសាងសង់បណ្ដាញខ្សែកាបអុបទិក។ មធ្យោបាយផ្សេងទៀត រួមមានឧបត្ថម្ភធនដល់ការតភ្ជាប់ក្នុងតំបន់ដែលមិនមែនជាការធ្វើពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនឯកជនទេ។ ការតភ្ជាប់នៅក្នុងទីក្រុងសំខាន់ៗ នឹងអាចផ្ដល់ជូនជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម។

ការកំណត់គោលបំណងដូចជាការសាងសង់បណ្ដាញរលកអាកាសជាតិ(NBN) គឺជាការសម្រេចខុសឆ្គងធម្មតាមួយ ដែលមិនអាចទទួលបាននៅក្នុងក្របខណ្ឌការងារRIA ពីព្រោះវាធ្វើឲ្យការវិភាគមានភាពលម្អៀង ធៀបនឹងជម្រើសផ្សេងទៀតដែលសម្រេចគោលបំណងដូចគ្នា។

ឧទាហរណ៍ទី២

រដ្ឋាភិបាលចង់ដោះស្រាយបញ្ហាក្មេងពុល បន្ទាប់ពីលេបថ្នាំដែលទុកចោលនៅក្នុងផ្ទះ។

សំណើបញ្ញត្តិកម្ម ត្រូវបានតាក់តែងឡើងដើម្បីសម្រេចគោលបំណង ដោយធ្វើឲ្យដបថ្នាំពិបាកបើក។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី នៅតែមាន

ក្មេងពុលមានចំនួនកើនឡើង បន្ទាប់ពីលេបថ្នាំដែលទុកចោលនៅក្នុងផ្ទះ ពីព្រោះមនុស្សចាស់ជាច្រើនដែលមិនអាចបើកគម្របដបថ្នាំបានគាត់ក៏ជំនួសដោយគម្របថ្មីដើម្បីងាយបើកលើកក្រោយ នៅពេលគាត់បើកវាបានម្តងហើយ។

សំណើបញ្ញត្តិកម្មត្រូវក៏បានតាក់តែងឡើងវិញ ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងកាត់បន្ថយក្មេងៗយកថ្នាំប្រើប្រាស់បាន។ ជាមួយនឹងគោលបំណងទូលាយនេះ ដំណោះស្រាយគឺផ្សព្វផ្សាយអប់រំឪពុកម្តាយឲ្យទុកដាក់ដបថ្នាំកុំឲ្យក្មេងយកបាន ដាក់ស្លាកសញ្ញាព្រមានលើដបថ្នាំ ធ្វើដបថ្នាំឲ្យងាយបើកបានសម្រាប់តែអ្នកដែលអាចអានអក្សរបានប៉ុណ្ណោះ។ វិធានការនេះកាត់បន្ថយចំនួនក្មេងពុលបាន។

ការជ្រើសរើសជម្រើសសម្រាប់ធ្វើការវិភាគ

ធាតុទី៣ - ជម្រើស

ជម្រើស គឺជាវិធីដោះស្រាយដទៃទៀតដែលអាចធ្វើឲ្យសម្រេចគោលបំណងដែលបានកំណត់។ ជាទីបញ្ចប់ ជម្រើសទាំងនោះ ជាមធ្យោបាយដោះស្រាយខុសៗគ្នា ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងតែមួយ។

រាល់ការវិភាគផលប៉ះពាល់នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ត្រូវពិចារណាពីជម្រើសផ្សេងៗ។ ជាពិសេស ត្រូវពិចារណារកជម្រើសមិនមែនបញ្ញត្តិកម្មនិងជម្រើសមិនស្មុគស្មាញ គួរត្រូវយកមកពិចារណាជាមួយនឹងសំណើបញ្ញត្តិកម្ម។ ប្រសិនបើRIAពិចារណាតែសំណើបញ្ញត្តិកម្មនោះមិនធានាថាជ្រើសរើសបានជម្រើសដ៏ល្អប្រសើរនោះទេ។

ដើម្បីជ្រើសរើសយកជម្រើស គួរបង្កើតតារាងបញ្ជីជម្រើស។ ចំនួនជម្រើសត្រូវបានកាត់បន្ថយ ដោយដកចេញជម្រើសដែលមិនអាចអនុវត្តបាន ដូចជាជម្រើសដែលមិនអាចធ្វើបាន ឬរំលោភលើអនុសញ្ញាអន្តរជាតិជាដើម។

បន្ទាប់ពីកំណត់ចុងក្រោយនូវជម្រើស៣ទៅ៤ (ករណីខ្លះមានច្រើនជាងនេះ) ជម្រើសនីមួយៗគួរអធិប្បាយឲ្យបានលម្អិតល្មម ដើម្បីឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធយល់អំពីអ្វីដែលបានស្នើ និងធ្វើការប្រៀបធៀបជម្រើសទាំងនោះនៅក្នុងផ្នែកវិភាគផលប៉ះពាល់។

ព័ត៌មានបន្ថែមអំពីជម្រើសផ្សេងៗដែលអ្នកអាចពិចារណា មាននៅក្នុងការវិភាគរបស់អ្នក។

ការណែនាំ - តើការជ្រើសរើសជម្រើសរបស់អ្នកត្រឹមត្រូវឬទេ?

ជម្រើសទាំងអស់ ត្រូវតែអនុវត្តបាននៅក្នុងក្របខណ្ឌលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានស្រាប់ អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ រចនាសម្ព័ន្ធសង្គម និងវប្បធម៌។

ជម្រើសមិនមែនបញ្ញត្តិកម្ម គួរពិចារណានៅរាល់ការអនុវត្តRIA លើកលែងតែជម្រើសនោះមិនអាចធ្វើអនុវត្តបាន។

ជម្រើសនីមួយៗគួរអធិប្បាយឲ្យបានលម្អិតល្អម ដើម្បីឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធអាចយល់នូវអ្វីដែលបានស្នើ និងធ្វើការប្រៀបធៀបជម្រើសទាំងនោះ នៅក្នុងផ្នែកវិភាគផលប៉ះពាល់។

ឧទាហរណ៍នៃជម្រើសជាបញ្ញត្តិកម្ម និងជម្រើសមិនមែនជាបញ្ញត្តិកម្ម

ជម្រើសមិនមែនជាបញ្ញត្តិកម្ម ៖

- ព័ត៌មានសាធារណៈនិងយុទ្ធនាការអប់រំ – ប្រសិទ្ធភាពនៃយុទ្ធនាការអប់រំអាចសម្រេចគោលបំណងដោយគ្មានការចាប់បង្ខំតាមរយៈបញ្ញត្តិកម្ម
- ការផ្តល់រង្វាន់ដល់ការផ្លាស់ឥរិយាបថល្អ។

ឧបករណ៍ទីផ្សារ

- សិទ្ធិធ្វើពាណិជ្ជកម្ម (ឧទាហរណ៍ សិទ្ធិធ្វើពាណិជ្ជកម្មទឹក)
- ពន្ធនិងឧបត្ថម្ភធន (ឧទាហរណ៍ដាក់ពន្ធលើភេសជ្ជៈស្រវឹងនិងថ្នាំជក់)។

ការកែលម្អលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានស្រាប់

- ពង្រឹងការអនុវត្តបទបញ្ញត្តិដែលមានស្រាប់

- ពង្រីកវិសាលភាពនៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានស្រាប់។

បញ្ញត្តិកម្មមានកម្រិតស្រាល

- **ស្វ័យគ្រប់គ្រង** – ក្រុមហ៊ុនឯកភាពគ្នាលើគោលការណ៍មួយចំនួន ដែលពួកគេស្ម័គ្រចិត្តអនុវត្ត (ករណីនេះ អាចមានប្រសិទ្ធភាពនៅពេលហានិភ័យទាប និងឧស្សាហកម្មមានការប្រមូលផ្តុំ ដោយមានការទទួលខុសត្រូវ និងសមាគមឧស្សាហកម្មមានឥទ្ធិពល)។
- **សហបញ្ញត្តិកម្ម** – នៅពេលរដ្ឋាភិបាលនិងឧស្សាហកម្មសហការគ្នាក្នុងការតាក់តែងនិងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់។ យើងប្រើប្រាស់ជម្រើសនេះនៅពេលជំនាញបច្ចេកទេសមានសារៈសំខាន់។
- **បញ្ញត្តិកម្មវិជ្ជមាន** – ការទទួលស្គាល់គុណភាពទំនិញឬសេវាល្អឥរិយាបថល្អ ការគ្រប់គ្រងល្អរបស់ក្រុមហ៊ុន។ ក្រុមហ៊ុនទទួលបានបណ្ណសរសើរដែលមានកិត្តិនាមនៅក្នុងទីផ្សារ។
- **អាជ្ញាបណ្ណអវិជ្ជមាន** – ការព្រមានដកអាជ្ញាបណ្ណពីក្រុមហ៊ុនឬបុគ្គលដែលបានទទួលអាជ្ញាបណ្ណធ្វើអ្វីមួយ ដោយមិនបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌកំណត់។
- **បញ្ញត្តិកម្មផ្អែកលើហានិភ័យ** – តម្រូវការបញ្ញត្តិកម្មនឹងប្រែប្រួលទៅតាមហានិភ័យនៃសកម្មភាពដែលបានដាក់បញ្ញត្តិ។ សកម្មភាពទាំងឡាយដែលបង្កើតហានិភ័យ ដោយមានផលវិបាកតិចតួចកើតឡើង គេអាចដាក់បញ្ញត្តិកាន់តែស្រាល។

ការពិចារណាលើបន្ទុកចំណាយ និងផលចំណេញ

ធាតុទី ៤- ការវិភាគផលប៉ះពាល់

បញ្ញត្តិកម្មតម្រូវឲ្យមានបន្ទុកចំណាយចំពោះរដ្ឋាភិបាល ធុរកិច្ច និងបុគ្គល។ បញ្ញត្តិកម្មដែលមានប្រសិទ្ធភាព នឹងផ្តល់នូវផលចំណេញ នៅពេលណាដែលគោលបំណងរបស់រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានសម្រេច។

ការវិភាគផលប៉ះពាល់ផ្តល់ជូនថ្នាក់ដឹកនាំ នូវព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការថ្លឹងថ្លែងអំពីផលប៉ះពាល់វិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមាន។ ប្រសិនបើ ថ្នាក់ដឹកនាំសម្រេចជ្រើសរើសការធ្វើបញ្ញត្តិកម្ម ដោយមិនមានការ វិភាគពីផលប៉ះពាល់ នោះគោលបំណងមិនអាចសម្រេចបាន ឬជម្រើស ដែលមានបន្ទុកចំណាយតិចនឹងត្រូវមើលរំលង។ ដូច្នេះ តួនាទីរបស់ការ វិភាគផលប៉ះពាល់គឺជួយថ្នាក់ដឹកនាំឲ្យចៀសវាងបាននូវកំហុសខាង លើនេះ ។

ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ ត្រូវមានរូបភាពច្បាស់លាស់អំពី ដំណើរការរបស់បញ្ញត្តិកម្ម ដែលមិនបានពន្យល់លម្អិតនៅក្នុងសេចក្តី ព្រាងបញ្ញត្តិកម្ម។ ឧទាហរណ៍ - បញ្ញត្តិកម្មមួយអាចហាមឃាត់ការ ប្រើប្រាស់ជ័រការ ដែលមានជាតិពុលសម្រាប់ការផលិតស្បែកជើងនៅ កម្ពុជា។ ក៏ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិកម្មនេះនឹងមិនចែងអំពី៖

- ជ័រការជំនួស ឬដំណើរការផលិតស្បែកជើង
- តើអ្នកផលិតត្រូវធ្វើយ៉ាងណា ដើម្បីបង្ហាញថាពួកគាត់បាន អនុវត្តតាមការហាមឃាត់នោះ
- តើរដ្ឋាភិបាលនឹងអះអាងដោយរបៀបណាដែលថាតើករណី ខាងលើនេះជាបញ្ហាដែលត្រូវដោះស្រាយ។

គោលបំណងនៃបញ្ញត្តិកម្មខាងលើនេះ គឺដើម្បីការពារកម្មករពីការដួលសន្លប់ ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិកម្មនេះនឹងមិនមានប្រសិទ្ធភាពទេ ប្រសិនបើជ័រការដែលជំនួសនោះនៅតែមានជាតិពុល ឬក៏ការហាមឃាត់នេះធ្វើឲ្យមានចំណាយខ្ពស់ក្នុងការផលិតស្បែកជើង។

ការវិភាគផលប៉ះពាល់មានតួនាទីដើម្បី៖

- កំណត់អត្តសញ្ញាណនៃការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថ ដែលបណ្តាលមកពីជម្រើសនីមួយៗ
- បង្ហាញជាបរិមាណជាមួយនឹងភាពញឹកញាប់នៃការកើតមានការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះ
- កំណត់បន្ទុកចំណាយ(ឬផលចំណេញ) នៃការផ្លាស់ប្តូរនីមួយៗទាំងនេះ។

ការវិភាគផលប៉ះពាល់អាចមានទម្រង់ច្រើន

RIAជារឿយៗត្រូវបានគេចាត់ទុកជាមធ្យោបាយដើម្បីធានាថាមានតែបញ្ញត្តិកម្មដែលលើកកម្ពស់សុខុមាលភាពសង្គមប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវបានយកមកអនុវត្ត ដោយប្រើប្រាស់ទម្រង់បញ្ញត្តិកម្មដែលមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត។ RIAប្រើប្រាស់ឧបករណ៍វិភាគបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញ(CBA)ដើម្បីបង្ហាញថា តើជម្រើសណាមួយផ្តល់ផលចំណេញច្រើនជាងបន្ទុកចំណាយ និងជម្រើសណាមួយដែលសម្រេចបានផលចំណេញតាមកំណត់ឲ្យមានបន្ទុកចំណាយតិច។

ក្នុងប្រព័ន្ធRIA មានការប្រើប្រាស់ការវិភាពតាមបែបCBAតិចតួចណាស់។ ការតម្រូវឲ្យបានស្តង់ដាវិភាគបែបនេះសម្រាប់កម្ពុជា ធ្វើឲ្យមានការលំបាកក្នុងការធ្វើPASឬRIS នាំឲ្យការបញ្ចប់PASឬRIS

បានតែមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះ គោលការណ៍ណែនាំនេះជំរុញឲ្យមានការវិភាគផលប៉ះពាល់ ដែលមានគោលបំណងផ្តល់ព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ជូន ថ្នាក់ដឹកនាំដោយមានការប្រៀបធៀបជម្រើសនីមួយៗ។

ការកំណត់អំពីបន្ទុកចំណាយ និងផលចំណេញនៃបញ្ញត្តិកម្មជួយឲ្យថ្នាក់ដឹកនាំយល់ដឹងពេញលេញ អំពីផលប៉ះពាល់វិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមានដែលបញ្ញត្តិកម្មអាចបង្កឡើង។

ជារឿយៗ ប្រសិទ្ធភាពនៃបញ្ញត្តិកម្មត្រូវបានគេរំពឹងទុកខ្ពស់ពេក។ ដូច្នេះ ទិន្នន័យស្តីពីវិសាលភាពនៃបញ្ហានិងជម្រើសនីមួយៗ ដែលឆ្លើយតបនឹងបញ្ហា មានសារប្រយោជន៍ណាស់។ ជាទូទៅ ការអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិកម្មជាធម្មតាមានពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសកម្មភាពញឹកញាប់ច្រើនជាងការរំពឹងទុក (ឧ. ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ)។ **ការកំណត់ពីបរិមាណ**នៃប្រសិទ្ធភាពរបស់ជម្រើសនិងបន្ទុកចំណាយ នឹងជួយឲ្យថ្នាក់ដឹកនាំអាចថ្លឹងថ្លែងបានល្អរវាងផលប៉ះពាល់វិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមាននៃជម្រើសផ្សេងៗ។

ការកំណត់តម្លៃបន្ទុកចំណាយ បានត្រឹមតែអនុញ្ញាតឲ្យថ្នាក់ដឹកនាំធ្វើការជ្រើសរើសជម្រើសនីមួយៗ ដោយផ្អែកលើប្រសិទ្ធភាពបន្ទុកចំណាយប៉ុណ្ណោះ។ យ៉ាងល្អវិសេស បន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញត្រូវបានគណនាជាតម្លៃ ដោយប្រើរង្វាស់សាមញ្ញតែមួយ ដូចជាដុល្លារជាដើម។ យ៉ាងណាមិញ ការគណនាផលចំណេញជារង្វាស់សាមញ្ញនោះមិនអាចធ្វើទៅបានជានិច្ចនៅគ្រប់កាលៈទេសៈនោះទេ។ នៅពេលដែលការគណនាជារូបិយវត្ថុមិនអាចធ្វើទៅបាន គេអាច

ប្រើប្រាស់ការកំណត់តម្លៃតាមបែបគុណភាព ឬតាមបែបអត្ថនោម័ត ដើម្បីប្រៀបធៀបជម្រើសនីមួយៗ។

ការកំណត់អំពីបន្ទុកចំណាយរបស់បញ្ញត្តិកម្ម

ការអនុវត្តតាម(និងការពង្រឹងការអនុវត្ត)បញ្ញត្តិកម្មណាមួយត្រូវប្រើប្រាស់ធនធាន ដែលអាចយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងគោលបំណងផ្សេងទៀត។ **តម្លៃឱកាស**នៃបញ្ញត្តិកម្ម គឺជាការបាត់បង់ធនធានដែលអាចប្រើធនធាននោះសម្រាប់គោលបំណងផ្សេង។ **តម្លៃឱកាស**នៃធនធាន គឺអាចវាស់តាមតម្លៃវាបានក្នុងពេលប្រើប្រាស់ជំនួសប្រសើរបំផុត។

ដំណាក់កាលដំបូងនៃការវិភាគផលប៉ះពាល់ គឺដើម្បីកំណត់ថាភាគីទាំងអស់នឹងផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់ពួកគេ ប្រសិនបើជម្រើសនីមួយៗត្រូវបានអនុវត្ត និងដើម្បីពណ៌នាអំពី**តម្លៃឱកាស**នៃការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថទាំងនេះ។

ធុរកិច្ច រដ្ឋាភិបាល និងបុគ្គលម្នាក់ៗ ទាំងអស់គ្នាមិនបានគិតគូរដល់ពេលវេលានិងប្រាក់ដែលអាចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ជទៃផ្សេងទៀត នៅពេលដែលគេប្រតិបត្តិតាម គេពង្រឹងការអនុវត្តបញ្ញត្តិកម្ម ឬបើមិនដូច្នោះទេ គេនឹងទទួលផលប៉ះពាល់ដោយបញ្ញត្តិកម្ម។ ឧទាហរណ៍នៃ**តម្លៃឱកាស**មានដូចខាងក្រោម៖

សម្រាប់អ្នកប្រតិបត្តិតាមបញ្ញត្តិកម្ម :

- ពេលវេលា ដើម្បីបំពេញការងាររដ្ឋបាល និងដើម្បីការរង់ចាំ
- ប្រាក់ត្រូវចំណាយដើម្បីអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិកម្ម និងការបង់កម្រៃផ្សេងៗ។

សម្រាប់បញ្ញត្តិករ :

- ពេលវេលា និងប្រាក់ ដើម្បីពង្រឹងនិងអនុវត្ត

សម្រាប់តតិយជន (អតិថិជន, អ្នកប្រកួតប្រជែង, អ្នកផ្គត់ផ្គង់) :

- ពេលវេលា ប្រាក់ និងការបាត់បង់ឱកាស ដូចជាការកាត់បន្ថយភាពងាយស្រួលផ្សេងៗ តម្លៃ ឬគុណភាពសេវាកម្មទៅលើការផ្គត់ផ្គង់។

ក្រសួងឬនាយកដ្ឋានដែលបានរៀបចំសេចក្តីព្រាងបញ្ញត្តិកម្ម អាចមិនដឹងពីផលប៉ះពាល់ជាច្រើន នៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៃការវិភាគផលប៉ះពាល់ក្នុងការធ្វើPAS។ ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនឹងជួយធានាថា រាល់បន្ទុកចំណាយទាំងអស់ត្រូវបានកំណត់ ក៏ដូចជាឲ្យពួកគេនឹងបានយល់ដឹងកាន់តែច្បាស់អំពីបញ្ញត្តិកម្មដែលនឹងផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថពួកគេយ៉ាងណានោះ។

ការកំណត់ពីផលចំណេញ

ផលចំណេញរបស់បញ្ញត្តិកម្ម គឺឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវសុខុមាលភាពរបស់មនុស្ស ដើម្បីចៀសវាងនូវការខូចខាតឬការបាត់បង់សុខុមាលភាពរបស់មនុស្សដោយសារតែមិនមានបញ្ញត្តិកម្ម។

ជាធម្មតា ផលចំណេញចម្បងរបស់បញ្ញត្តិកម្មនិងជម្រើសដទៃទៀត ដែលបានវិភាគនៅក្នុងRIA គឺងាយស្រួលក្នុងការកំណត់និងសង្ឃឹមថាអាចសម្រេចបាន ដូចជាការកាត់បន្ថយការស្លាប់ដោយគ្រោះថ្នាក់ ការការពារបរិស្ថានឬការការពារអ្នកប្រើប្រាស់។

ប្រសិនបើផលចំណេញចម្បងរបស់បញ្ញត្តិកម្មមិនសម្រេចបានតាមគោលបំណងដែលបានជ្រើសរើសទេ យើងត្រូវគិតពិចារណាឡើងវិញថាជម្រើសនោះត្រឹមត្រូវឬមិនត្រឹមត្រូវ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ផលចំណេញរបស់បញ្ញត្តិកម្មនិងជម្រើសដទៃទៀតមិនត្រូវកម្រិតត្រឹមតែគោលបំណងនោះទេ។ ឧទាហរណ៍ : សកម្មភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលដើម្បីកែលម្អឧបករណ៍អគ្គិសនីការពារបរិស្ថាន អាចផ្តល់ផលចំណេញដល់អ្នកប្រើប្រាស់ ដោយកាត់បន្ថយចំណាយទៅលើថាមពលអគ្គិសនី។

ឧទាហរណ៍- ហេតុអ្វីបានជាការធ្វើបញ្ញត្តិកម្មមិនមែនជាផលប៉ះពាល់វិជ្ជមានឬផលចំណេញ?

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាតម្រូវឲ្យធុរកិច្ចចុះបញ្ជីផលិតផលដែលខ្លួនលក់ ដូច្នេះការចុះបញ្ជីផលិតផលនេះ គឺមិនមែនជាផលចំណេញរបស់ធុរជនទេ។

ទោះបីជាដូច្នេះក៏ដោយ ការចុះបញ្ជីនេះជួយឲ្យរដ្ឋាភិបាលតាមដានមើលថា តើក្រុមហ៊ុនណាដែលបានអនុញ្ញាតឲ្យផលិតទំនិញមានម៉ាកពាណិជ្ជត្រឹមត្រូវ ហើយក៏ជួយរដ្ឋាភិបាលក្នុងការត្រួតពិនិត្យនិងទប់ស្កាត់នូវការក្លែងបន្លំ។

ការទប់ស្កាត់ការក្លែងបន្លំមានទាំងបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា ដែលអាចធ្វើឲ្យថ្លៃទំនិញខ្ពស់សម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ ប៉ុន្តែវានឹងជួយទាក់ទាញការវិនិយោគនៅក្នុងប្រទេស។

ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ក្រុមហ៊ុនអន្តរជាតិដែលមានឈ្មោះផលិតផលល្បីៗ បានមកបង្កើតរោងចក្រនៅកម្ពុជាកាន់តែច្រើនឡើងៗ ដោយពួកគេជឿជាក់ថា កម្មសិទ្ធិបញ្ញារបស់ពួកគេនឹងត្រូវបានការពារដោយ

រដ្ឋាភិបាល។ នេះគឺជាការវិនិយោគមួយ និងជាផលចំណេញនៃការចុះបញ្ជីផលិតផល ហើយព័ត៌មានដែលទទួលបានពីការចុះបញ្ជីនេះអាចមានប្រយោជន៍សម្រាប់រដ្ឋាភិបាលនិងភាគីដែលពាក់ព័ន្ធផងដែរ។

ការកំណត់ជាបរិមាណនៃបន្ទុកចំណាយ និងផលចំណេញ

ដំណាក់កាលទី២នៃការវិភាគផលប៉ះពាល់ គឺការកំណត់ជាបរិមាណ(ឬការវាស់វែង)បន្ទុកចំណាយ និងការកំណត់ផលចំណេញរបស់ជម្រើសនីមួយៗ។ ឧទាហរណ៍ : ១-ចំនួនពាក្យសុំដែលនឹងត្រូវបំពេញ(គឺបន្ទុកចំណាយ)។ ២-ចំនួនជីវិតដែលត្រូវបានជួយសង្គ្រោះ (គឺផលចំណេញ)។

វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ ដើម្បីធ្វើការបែងចែកនៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ (ការកំណត់បរិមាណ) អំពីការកំណត់តម្លៃបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញ (ជារូបិយវត្ថុ)។ ការកំណត់បរិមាណនៃបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញអាចផ្តល់ជាព័ត៌មានដ៏មានប្រយោជន៍។ ឧទាហរណ៍ : ព័ត៌មានដែលនឹងមានប្រយោជន៍ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ គឺរវាងជម្រើសមួយសង្ឃឹមថាអាចជួយសង្គ្រោះជីវិតបាន១០នាក់ និងនៅពេលដែលជម្រើសមួយទៀតអាចជួយជីវិតបានតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ។ នៅក្នុងការប្រៀបធៀបការកំណត់ជារូបិយវត្ថុមានការលំបាក និងជារឿយៗមានការខ្វែងគំនិតគ្នាទៀតផង ឧទាហរណ៍ដូចជាការកំណត់តម្លៃជាផលចំណេញទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន។

ការកំណត់បន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញគឺជាដំណាក់កាលសំខាន់បំផុតដើម្បីធ្វើការប្រៀបធៀបជម្រើសនានា។ គួរចងចាំថាជម្រើសទាំងអស់ ត្រូវបានជ្រើសរើសឡើងដើម្បីសម្រេចនូវលទ្ធផល

ដូចគ្នា(ឬផលចំណេញ) និងបន្ទុកចំណាយដូចគ្នា។ តម្លៃមួយឯកតានៃផលចំណេញឬមួយឯកតានៃបន្ទុកចំណាយ នឹងមានតម្លៃស្មើគ្នាសម្រាប់ជម្រើសនីមួយៗ។ ដូច្នេះ ការកំណត់បរិមាណថាជម្រើសនីមួយៗមានជោគជ័យ/ប្រសិទ្ធភាព និងការកំណត់ភាពញឹកញាប់នៃជម្រើសនីមួយៗដែលនឹងដាក់បន្ទុកចំណាយ គឺដូចជាការកំណត់ពីចំណាត់ថ្នាក់នៃជម្រើសដែរ។

គោលបំណងនៃដំណាក់កាលនេះ គឺដើម្បីប្រៀបធៀបព័ត៌មានស្ដីពីផលប៉ះពាល់នៃជម្រើសនីមួយៗ។ បើដូច្នេះ តើអ្វីជាឥទ្ធិពលនៃការទទួលយកជម្រើសនីមួយៗ(តើអ្វីត្រូវធ្វើឬផ្លាស់ប្ដូរ)។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះត្រូវវាស់វែងបានដូចជាភាពខុសៗគ្នា រវាងស្ថានភាពដើមគ្មានសកម្មភាព និងស្ថានភាពដែលសង្ឃឹមថាមានអ្វីកើតមានឡើងនៅពេលដែលបញ្ញត្តិកម្មត្រូវបានអនុលោមតាម។ បើអនុវត្តបែបនេះ យើងត្រូវទទួលស្គាល់ថា បញ្ញត្តិកម្ម(និងជម្រើសដទៃទៀត)កម្រនឹងអនុវត្តបានល្អឥតខ្ចោះណាស់ ដូច្នេះ ប្រសិទ្ធភាពរបស់វាត្រូវការឲ្យមានការកំណត់ជាក់លាក់ ជាជាងយើងសន្មតថាអនុវត្តបានមួយរយភាគរយ។

ការបង្កើតស្ថានភាពដើម

RIAពាក់ព័ន្ធនឹងការវាយតម្លៃជម្រើសជាគោលនយោបាយមួយឬច្រើន ជាមួយអ្វីដែលនឹងកើតមានឡើងក្នុងពេលគ្មានសំណើបញ្ញត្តិកម្ម នោះគឺស្ថានភាពដើម។

ការបង្កើតកម្រិតនៃបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញនៅក្នុងស្ថានភាពដើម គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់។ គេត្រូវកាត់បន្ទុកចំណាយ

និងផលចំណេញទាំងនោះ ចេញពីបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញនៃជម្រើសនីមួយៗ បើពុំនោះទេ គេនឹងសន្មតខុសអំពីបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញនៃជម្រើសទាំងនោះ ដោយធ្វើការរាប់បញ្ចូលទាំងបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញដែលមានស្រាប់ក្នុងស្ថានភាពដើម ដែលបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញទាំងនេះពុំមែនជាលទ្ធផលនៃអន្តរាគមន៍របស់ជម្រើសនីមួយៗទេ។

ឧទាហរណ៍ : ចូរពិចារណាលើបញ្ញត្តិកម្មដែលកំណត់ឲ្យពាក់អាវសុវត្ថិភាពការពារជីវិតនៅលើទូក ដើម្បីកាត់បន្ថយការស្លាប់ដោយលង់ទឹក។ ម្ចាស់ទូកឬអ្នកប្រើប្រាស់ទូកជាច្រើន បានពាក់អាវសុវត្ថិភាពការពារជីវិតនេះដោយស្ម័គ្រចិត្តរួចហើយ។ ដូច្នេះ ពួកគេនឹងមិនលង់ទឹកស្លាប់ក្នុងគ្រោះថ្នាក់របៀបនេះទេ។ ការបញ្ចូលបន្ទុកចំណាយទៅក្នុងអាវសុវត្ថិភាពនេះ គឺជាការបំប៉ោងបន្ទុកចំណាយ ហើយការបញ្ចូលវាទៅក្នុងការជួយសង្គ្រោះជីវិតក៏ជាការបំប៉ោងផលចំណេញផងដែរ។

ស្ថានភាពដើមត្រូវបានកំណត់ដោយគ្រប់បញ្ញត្តិកម្មដែលមានស្រាប់ រួមទាំងបទដ្ឋានសង្គមនិងវប្បធម៌ ដែលមានឥទ្ធិពលលើឥរិយាបថរបស់មនុស្ស ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសំណើបញ្ញត្តិកម្ម។ ការលើកឡើងអំពីអាវសុវត្ថិភាពការពារជីវិត វារួមបញ្ចូលនូវការព្រួយបារម្ភរបស់ឪពុកម្តាយចំពោះកូន សុវត្ថិភាពរបស់បុគ្គលិក ឬបទបញ្ជារបស់ក្លឹបកម្សាន្តតាមទូក។ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានច្បាប់ដែលមានស្រាប់និងឥរិយាបថ ការប៉ាន់ស្មានអំពីកម្រិតដែលមានស្រាប់ ឬការអនុវត្តតាមដោយស្ម័គ្រចិត្ត ដែលបង្កើតបានជាស្ថានភាពដើមសម្រាប់ការគណនាបន្ទុកចំណាយ។

ស្ថានភាពដើម សម្រាប់ផលចំណេញគួរត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅពេលដែលយើងកំណត់បញ្ហា។ ក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ ទំហំនៃបញ្ហាគឺចំនួនអ្នកស្លាប់ដោយសារលង់ទឹកដែលបានកើតឡើង នៅពេលដែលមនុស្សធ្លាក់ចេញពីទូក។ ការពាក់អាវសុវត្ថិភាពការពាជីវិតដោយស្ម័គ្រចិត្ត បានកាត់បន្ថយរួចហើយនូវទំហំនៃបញ្ហានេះ។ សកម្មភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលបានស្នើឡើងគ្រាន់តែបានបន្ថែម នូវការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែវាមិនបានជួយសង្គ្រោះជីវិតមនុស្សដែលបានពាក់អាវសុវត្ថិភាពដោយស្ម័គ្រចិត្ត រួចហើយនោះទេ។

ប្រសិទ្ធភាព

កំហុសជាទូទៅក្នុងការធ្វើបញ្ញត្តិកម្ម គឺការសន្មតថា មានតែបញ្ញត្តិកម្មទេដែលនឹងត្រូវឆ្លើយតបជាមួយបញ្ហាដែលបានកំណត់។ កំហុសនេះកើតឡើងដោយមូលហេតុពីរយ៉ាង ៖

- បញ្ញត្តិកម្មមិនល្អឥតខ្ចោះនោះទេ - វាអាចជួយកាត់បន្ថយហានិភ័យចំពោះបញ្ហាដែលកើតមានឡើង ប៉ុន្តែវាមិនអាចលុបបំបាត់បញ្ហាទាំងអស់បានទេ ដោយសារតែហានិភ័យដែលយើងមិនអាចគ្រប់គ្រងបាន ការមិនអនុវត្តតាម ឬកត្តាដទៃទៀត។
- ជារឿយៗជម្រើសដទៃទៀត ក៏អាចយកមកអនុវត្តដូចបញ្ញត្តិកម្មដែរ ប៉ុន្តែជម្រើសទាំងនោះមិនត្រូវបានយកមកពិចារណាឲ្យបានទូលំទូលាយ ដោយសារតែបានសម្រេចធ្វើបញ្ញត្តិកម្មនោះរួចហើយ។

ការកំណត់ជាបរិមាណនូវឥទ្ធិពលនៃជម្រើសនីមួយៗ អាចជួយបង្ការនូវកំហុសឆ្គងទាំងនេះ និងបានផ្តល់ព័ត៌មានដ៏ប្រសើរជូនថ្នាក់ដឹកនាំ។

PASឬRIS នឹងផ្តល់ឲ្យជូនថ្នាក់ដឹកនាំនូវព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ថាតើជម្រើសនីមួយៗឆ្លើយតបជាមួយបញ្ហារបៀបណា។ ប្រសិទ្ធភាពនៃជម្រើសនីមួយៗនឹងត្រូវផ្អែកលើ ៖

- ការពង្រឹងការអនុវត្តនិងការប្រតិបត្តិតាម - ជម្រើសនឹងដោះស្រាយបញ្ហានៅពេលណាដែលជម្រើសត្រូវបានអនុវត្តប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះ ការប្រតិបត្តិតាមឲ្យបាន១០០% កម្រនឹងសម្រេចបានណាស់ ដោយសារហេតុផលជាច្រើន ដូចជាការលំបាកក្នុងការពង្រឹងការអនុវត្ត ឬវិសាលភាពមានកម្រិត (ឧ. នៅពេលដែលជម្រើសមិនបានអនុវត្តទៅលើគ្រប់ប្រជាជនទាំងអស់ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារបញ្ហា ដូចជាគម្រោងស្ម័គ្រចិត្តជាដើម)។
- តើហានិភ័យនៃបញ្ហាមានប៉ុន្មានដែលត្រូវដោះស្រាយ - សកម្មភាពនៃបញ្ញត្តិកម្ម ជាទូទៅត្រូវកំណត់ពីបុព្វហេតុជាក់លាក់នៃបញ្ហា ដូច្នេះ សូម្បីតែបុព្វហេតុទាំងនោះត្រូវបានដោះស្រាយក៏ដោយ ក៏បញ្ហានៅតែមានដដែល ដោយសារតែមានកត្តាវាដែលមិនអាចគ្រប់គ្រងបាន ដូចជាបរិស្ថានជាដើម។

ដោយសារតែPAS/RIS កំពុងវាយតម្លៃថា តើគំនិតផ្តួចផ្តើមថ្មីនឹងដំណើរការបានល្អរបៀបណានាពេលអនាគត ដូច្នេះ ព័ត៌មានស្តីពីប្រសិទ្ធភាពរបស់វាអាចមិនទាន់មាននៅឡើយ។

ការប៉ាន់ស្មានប្រសិទ្ធភាពនៃបញ្ញត្តិកម្ម អាចផ្អែកលើភស្តុតាងដែលបានមកពីការអនុវត្តបញ្ញត្តិកម្មស្រដៀងគ្នានៅបរទេស ចំណេះដឹងអំពីឧស្សាហកម្ម ក្រុមអ្នកប្រតិបត្តិតាមបញ្ញត្តិកម្ម និងការយល់ដឹងពីបុព្វហេតុនៃបញ្ហា។

- សំណើបញ្ញត្តិកម្មអាចត្រូវបានអនុវត្តរួចហើយ នៅបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន។ ការវាយតម្លៃអំពីភាពជោគជ័យនៃបញ្ញត្តិកម្មនៅក្នុងប្រទេសទាំងនោះ អាចយកមកប្រើប្រាស់ដើម្បីប៉ាន់ស្មានតម្លៃផលប៉ះពាល់ ដែលអាចកើតមានពីសំណើបញ្ញត្តិកម្មនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។
- ឧស្សាហកម្មដែលប្រតិបត្តិតាមបានល្អ អាចរំពឹងថានឹងបន្តអនុវត្តល្អតទៅទៀត។ ដូច្នេះ ចំណេះដឹងស្តីពីឧស្សាហកម្មឬក្រុមដែលរងផលប៉ះពាល់អាចមានប្រយោជន៍សម្រាប់ប៉ាន់ស្មានតម្លៃផលប៉ះពាល់។
- បញ្ញត្តិកម្មភាគច្រើនព្យាយាមដោះស្រាយហានិភ័យដែលមានចំពោះសុខភាពមនុស្ស បរិស្ថាន។ល។ បុព្វហេតុដែលត្រូវបានដោះស្រាយ អាចមិនមែនជាបុព្វហេតុតែមួយគត់សម្រាប់ហានិភ័យទាំងនេះទេ។ ឧទាហរណ៍ - អាកាសធាតុអាចបង្កឲ្យមានហានិភ័យនៃគ្រោះថ្នាក់នៅតាមដងផ្លូវឬការបំពុលបរិស្ថាន។

បញ្ញត្តិកម្មមិនអាចគ្រប់គ្រងអាកាសធាតុបានទេ ដូច្នេះ ប្រហែលជាPAS/RISមួយចំនួនត្រូវទទួលស្គាល់ថា ហានិភ័យខ្លះនឹងនៅតែមានដដែល ទោះបីជាបញ្ញត្តិកម្មត្រូវបានអនុវត្តក៏ដោយ។

ការសន្មត

ជារឿយៗ ភស្តុតាងអំពីមូលហេតុដើមឬប្រសិទ្ធភាពនៃជម្រើសគឺមិនអាចរកបានទេ។ ដូច្នេះ ក្រសួងអាចសន្មតការគណនាបរិមាណដើម្បីធ្វើការវិភាគ។

នៅពេលដែលមានការសន្មតរួច ហើយការសន្មតនោះគួរចែងឲ្យបានជាក់លាក់ និងគួរពន្យល់ឲ្យបានច្បាស់លាស់អំពីឥទ្ធិពលរបស់វាទៅលើលទ្ធផល (គឺថាលទ្ធផលគួរតែមានគុណភាព ដោយមានការបញ្ជាក់អំពីហានិភ័យ)។ ដូច្នេះវានឹងអាចជួយទប់ស្កាត់ថ្នាក់ដឹកនាំកុំឲ្យបកស្រាយPAS/RISខុស។

ការសន្មតគួរត្រូវបានធ្វើតេស្តសាកល្បង ដើម្បីឲ្យដឹងថាតើឥទ្ធិពលអ្វី នឹងធ្វើឲ្យមានការប្រែប្រួលទៅលើការសន្មត ដែលនឹងមានទៅលើលទ្ធផលដែលគេត្រូវតែវាយតម្លៃ។ ការសន្មតនេះ អាចទទួលបានពីការដាក់ជំនួស តម្លៃខុសៗគ្នាសម្រាប់រាល់ការសន្មត និងបានទទួលតម្លៃដែលឆ្លើយតបនឹងលទ្ធផល។

ការកំណត់តម្លៃបន្ទុកចំណាយ និងផលចំណេញ

ដំណាក់កាលចុងក្រោយនៃការវិភាគផលប៉ះពាល់ គឺវាយតម្លៃបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញ។ ការកំណត់តម្លៃជារូបិយវត្ថុ អាច

ឲ្យយើងគណនាចេញជាបន្ទុកចំណាយសរុបនិងផលចំណេញ ហើយយើងអាចប្រៀបធៀបវាជាមួយនឹងជម្រើសនានាបាន។

ជាធម្មតាបន្ទុកចំណាយផ្ទាល់នៃបញ្ញត្តិកម្ម គឺងាយស្រួលក្នុងការគណនាតម្លៃ។ ឧ. មុខទំនិញដែលបានទិញ (បន្ទុកចំណាយ) ពេលវេលាធ្វើការរបស់បុគ្គលិក (ពេលវេលាដែលបានបំពេញការងារគុណនឹងអត្រាប្រាក់ឈ្នួល) និងបន្ទុកចំណាយហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ (ដូចជាប្រាក់កម្រៃជាដើម)។

ផលចំណេញនិងបន្ទុកចំណាយមិនផ្ទាល់នៃបញ្ញត្តិកម្ម អាចមានការពិបាកក្នុងការកំណត់តម្លៃ។ សំណើបញ្ញត្តិកម្មមានគោលបំណងសំខាន់ គឺដោះស្រាយភាពបរាជ័យក្នុងទីផ្សារ ឬក៏ផលប៉ះពាល់នៃការបែងចែក។ ដូច្នេះ ការប៉ាន់ស្មានផលចំណេញជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការកំណត់តម្លៃអ្វីមួយ វាមានការពិបាក ពីព្រោះតម្លៃមួយចំនួនគ្មានកំណត់ក្នុងទីផ្សារ។ ដើម្បីប៉ាន់ស្មានតម្លៃទាំងនេះ យើងមានបច្ចេកទេសជាច្រើនយកមកប្រើប្រាស់ ដូចជាវិធីសាស្ត្រឆន្ទៈក្នុងការទូទាត់ (Willingness-to-Pay)។

ការប៉ាន់ស្មានតម្លៃនៃផលចំណេញអាចធ្វើឲ្យមានបន្ទុកចំណាយ។ ប្រព័ន្ធRIAដែលមានប្រសិទ្ធភាពត្រូវតែធានាថា ការខិតខំប្រឹងប្រែងដែលចំណាយលើការវិភាគផលប៉ះពាល់ ត្រូវសមាមាត្រនឹងផលប៉ះពាល់នៃបញ្ញត្តិកម្មដែលយើងរំពឹងទុក។

សម្រាប់RIAនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា យើងសង្ឃឹមថា ការប៉ាន់ស្មានភាគច្រើននៃផលចំណេញចេញមកពីការស្រាវជ្រាវដែលមាន

ស្រាប់ ឬការគណនាដែលងាយស្រួល។ ក្នុងករណីនេះ បន្ទុកចំណាយ និងផលចំណេញនៃជម្រើសនីមួយៗ ត្រូវបានគណនា (បរិមាណ x តម្លៃមួយឯកតា)។ បន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញទៅអនាគត នឹងត្រូវបានកែតម្រូវដោយអត្រាអប្បហារដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីការពិតថា ជាទូទៅ ប្រជាជនឲ្យតម្លៃខ្ពស់ទៅលើចំណាយនៃការប្រើប្រាស់ពេលបច្ចុប្បន្នជាងទៅថ្ងៃក្រោយ។ ការសរុបអំពីការកែតម្រូវបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញសម្រាប់ជម្រើសនីមួយៗ នឹងផ្តល់នូវរង្វាស់ដែលអាចយកមកប្រើប្រាស់ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានដល់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេច។

នៅពេលដែលផលចំណេញមិនអាចគិតជាតម្លៃបាន ការវិភាគប្រសិទ្ធភាពនៃតម្លៃ ការវិភាគស្ថានភាពរួមដើម និង/ឬការវិភាគតាមបែបគុណភាព អាចយកមកប្រើប្រាស់បាន។

ការវិភាគប្រសិទ្ធភាពនៃតម្លៃ

ការវិភាគប្រសិទ្ធភាពនៃតម្លៃ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីប្រៀបធៀបជម្រើសពីរឬច្រើន នៅពេលដែលផលចំណេញមិនអាចត្រូវបានគណនាជាតម្លៃដោយងាយស្រួល ប៉ុន្តែអាចត្រូវបានកំណត់ជាបរិមាណវិញ។

ជម្រើសប្រសិទ្ធភាពនៃតម្លៃ គឺជាអនុបាតរវាងបន្ទុកចំណាយនិងបរិមាណនៃផលចំណេញ។ ផលធៀបនេះផ្តល់ព័ត៌មានជូនថ្នាក់ដឹកនាំថាតើបន្ទុកចំណាយប៉ុន្មានដើម្បីសម្រេចបានមួយឯកតានៃផល

ចំណេញ។ ដូច្នេះ ថ្នាក់ដឹកនាំអាចជ្រើសរើសថាគោលបំណងចំណាយអនុបាតនេះ (ផលធៀប) នឹងសម្រេចលទ្ធផលនោះបាន។

ជម្រើសប្រសិទ្ធភាពនៃតម្លៃមានអនុបាតទាប នឹងត្រូវបានជ្រើសរើសយក ប៉ុន្តែទោះបីជាជម្រើសដែលមានអនុបាតខ្ពស់ ក៏អាចអនុវត្តបានបើថ្នាក់ដឹកនាំចង់ចំណាយច្រើនដើម្បីសម្រេចលទ្ធផលក៏ដោយ។

ការវិភាគស្ថានភាពរួចដើម

ការវិភាគស្ថានភាពរួចដើម (BEA - Break Even Analysis) ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីវិនិច្ឆ័យថា តើជម្រើសដែលសមស្របជាងគេនោះមានប្រយោជន៍ច្រើនជាងបន្ទុកចំណាយនៃជម្រើសនោះ នៅពេលដែលផលចំណេញមិនអាចវាយតម្លៃបាន ឬប្រសិទ្ធភាពនៃបញ្ញត្តិកម្មមានភាពមិនច្បាស់លាស់។

BEA គឺជាការប្រៀបធៀបបរិមាណនៃផលចំណេញនិងបន្ទុកចំណាយ ដើម្បីបង្ហាញថាតើតម្លៃឬចំនួននៃផលចំណេញគួរត្រូវបានគិតគូរដូចម្តេចបើយើងប្រៀបធៀបជាមួយបន្ទុកចំណាយ។ ឧទាហរណ៍ - សំណើបញ្ញត្តិកម្មមួយនឹងត្រូវផ្តល់ផលចំណេញ ១០០០០ដុល្លារចំពោះថ្លៃដើម ប្រសិនមួយឯកតានៃផលចំណេញមានតម្លៃ ១០០០ដុល្លារ ដូច្នេះវាត្រូវផ្តល់ផលចំណេញច្រើនជាង ១០ ឯកតា។

តម្លៃឬចំនួននេះត្រូវតែប្រៀបធៀបនឹងទំហំនៃបញ្ហានិងតម្លៃនៃផលចំណេញដទៃទៀត ដើម្បីធ្វើតេស្តសាកល្បងថា តើវាពិតដូចការរំពឹងទុកចំពោះថ្លៃដើមឬទេ។ ឧទាហរណ៍ - បញ្ហាកើតឡើងតែ៥ដង

ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដូច្នេះ ជម្រើសដែលត្រូវការ១០ដងក្នុងមួយឆ្នាំសម្រាប់ថ្លៃដើម នឹងប្រហែលជាមិនយកមកអនុវត្តទេ។

ការវិភាគតាមក្រុមក្នុងសង្គម និងតាមគុណភាព

ការវិភាគតាមគុណភាព

ផលប៉ះពាល់ណាដែលគេមិនអាចគណនាជាតម្លៃបាន គឺប្រសើរបំផុតក្នុងការផ្តល់ឲ្យអ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចនូវការពិភាក្សាបែបគុណភាពទៅលើប៉ះពាល់នោះ និងទុកឲ្យអ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចធ្វើការវិនិច្ឆ័យថា តើសំណើបញ្ញត្តិកម្មផ្តល់ផលចំណេញដែលអាចទទួលយកបានដែរឬមិនបាន។

វិធីសាស្ត្រវិភាគតាមបែបពហុលក្ខណវិនិច្ឆ័យ (MCA - Multi-Criteria Analysis) គឺជាបច្ចេកទេសវិភាគដែលគេនិយមប្រើសម្រាប់ធ្វើការវិភាគតាមគុណភាព ហើយធានាថាជម្រើសទាំងអស់ត្រូវបានវាយតម្លៃដោយត្រឹមត្រូវនិងដោយតម្លាភាព។ វាអាចប្រើប្រាស់បានដើម្បីប្រៀបធៀបជម្រើសនីមួយៗ ប៉ុន្តែដោយសារតែលក្ខណៈសត្យានុម័តនៃការដាក់ពិន្ទុ MCA វាមិនអាចប្រើប្រាស់បានដើម្បីកំណត់ថាតើជម្រើសណាមួយនឹងផ្តល់ផលចំណេញដុលនោះទេ។

- ដោយហេតុផលនេះ វិធីសាស្ត្រMCAត្រូវប្រើប្រាស់រួមគ្នាជាមួយការវិភាគប្រសិទ្ធភាពនៃតម្លៃ ឬការវិភាគស្ថានភាពរួចដើមដើម្បីជ្រើសរើសនូវជម្រើសដែលពេញចិត្តជាង។

វិធីសាស្ត្រMCAទាក់ទងនឹងការជ្រើសរើសលក្ខណវិនិច្ឆ័យច្រើនដើម្បីវាយតម្លៃទៅលើជម្រើសនានា។ ជម្រើសទាំងអស់នោះត្រូវបានដាក់ពិន្ទុសម្រាប់លក្ខណវិនិច្ឆ័យនីមួយៗ ហើយពិន្ទុសរុបត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីប្រៀបធៀបជម្រើសទាំងនោះ។

តារាងខាងក្រោមបង្ហាញអំពីឧទាហរណ៍នៃការដាក់ពិន្ទុតាមវិធីសាស្រ្តMCA។ វិធីសាស្រ្តMCAមិនគ្រាន់តែជាតារាងពិន្ទុប៉ុណ្ណោះទេ តែវិធីសាស្រ្តMCAអាចជួយថ្នាក់ដឹកនាំបានលុះណាតែលក្ខណវិនិច្ឆ័យទាំងឡាយត្រូវបានជ្រើសរើសដោយប្រុងប្រយ័ត្ន និងការដាក់ពិន្ទុផ្អែកលើភស្តុតាងបានច្បាស់លាស់។ ការជ្រើសរើសលក្ខណវិនិច្ឆ័យ និងការដាក់ពិន្ទុគួរតែអនុវត្តតាមដំណាក់កាលកំណត់បញ្ហា ការកំណត់បរិមាណ និងការកំណត់តម្លៃដូចបានកំណត់ខាងលើ ហើយការជ្រើសរើសគួរត្រូវបានពន្យល់ដោយប្រុងប្រយ័ត្ន។ ឧទាហរណ៍ - ពិន្ទុប្រៀបធៀបនៃជម្រើសផ្សេងៗគ្នា គួរតែសមាមាត្រទៅនឹងការកំណត់បរិមាណ បើមិនដូច្នោះទេ ការដាក់ពិន្ទុនេះនឹងមិនត្រឹមត្រូវទេ។

	ជម្រើសទី១	ជម្រើសទី២	ជម្រើសទី៣
លក្ខណវិនិច្ឆ័យ ១	3	5	2
លក្ខណវិនិច្ឆ័យ ២	2	2	2
លក្ខណវិនិច្ឆ័យ ៣	-1	-2	-3
លក្ខណវិនិច្ឆ័យ ៤	-2	-2	-2
សរុប	2	3	-1

ការវិភាគតាមក្រុមក្នុងសង្គម

ទោះបីជាបញ្ញត្តិកម្មអាចផ្តល់ផលចំណេញដុលដល់សហគមន៍ទាំងមូលក៏ដោយ ជួនកាលវាក៏ប៉ះពាល់ដល់ក្រុមមួយចំនួនខុសៗគ្នាដែរ។ ជាពិសេស នៅពេលដែលបញ្ញត្តិកម្មត្រូវបានព្រាងឡើងដោយមិនបានគិតគូរអំពីបញ្ហាយេនឌ័រ វាអាចប៉ះពាល់ដល់យេនឌ័រមួយ ច្រើនជាងយេនឌ័រមួយទៀត។ ឧទាហរណ៍៖

- ការបង្កើនប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា អាចប៉ះពាល់ទៅដល់ស្រ្តីច្រើន ប្រសិនបើភាគច្រើននៃបុគ្គលិកដែលមានប្រាក់ឈ្នួលទាបជាស្រ្តី។
- បញ្ញត្តិកម្មដែលប៉ះពាល់ដល់មីក្រូឥណទាន អាចប៉ះពាល់ដល់ស្រ្តីច្រើន ប្រសិនបើភាគច្រើននៃអ្នកទទួលឥណទានជាស្រ្តី។

បញ្ញត្តិកម្មអាចប៉ះពាល់ខុសៗគ្នាដល់តំបន់សាសនា ឬក្រុមវប្បធម៌ផ្សេងៗគ្នា។ ដោយសារតែផលប៉ះពាល់ខុសៗគ្នានេះ ការវាយតម្លៃសំណើបញ្ញត្តិកម្មដែលប៉ះពាល់មិនល្អដល់ក្រុមមួយ គឺជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃការវិភាគផលប៉ះពាល់ទាំងក្នុងPAS ទាំងក្នុងRIS។ តាមពិត ការវិភាគផលប៉ះពាល់ទៅលើយេនឌ័រ គឺជាការតម្រូវតាមច្បាប់ ហើយរបាយការណ៍ផលប៉ះពាល់យេនឌ័រ(GIS) គួរតែរៀបចំ និងបញ្ចូលទៅក្នុងRIS ប្រសិនបើមានផលប៉ះពាល់សំខាន់ទៅលើយេនឌ័រណាមួយ។

ការវិភាគផលប៉ះពាល់ទៅលើក្រុមដោយឡែកណាមួយ អាចធ្វើឡើងជាទម្រង់នៃការវិភាគផលប៉ះពាល់ ដែលបានបង្ហាញពីមុនរួចមកហើយនៅក្នុងការណែនាំនេះ។ ពោលគឺ ការវិភាគគួរតែ ៖

- កំណត់ថា តើសំណើបញ្ញត្តិកម្មនោះប៉ះពាល់យ៉ាងដូចម្តេចដល់ក្រុមពាក់ព័ន្ធ និងតើវាខុសគ្នាដូចម្តេចទៅនឹងផលប៉ះពាល់ទៅលើប្រជាជនទូទៅ
- កំណត់ចំនួនមនុស្សក្នុងក្រុមនោះ និងទំហំនៃផលប៉ះពាល់ខុសៗគ្នាទៅលើក្រុមនោះ
- វាយតម្លៃផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន (ឬវិជ្ជមាន) ទៅលើក្រុមនោះ។

ក្រុមដែលរងផលប៉ះពាល់ គួរតែពិគ្រោះយោបល់ដាច់ដោយឡែកពីគ្នាដែរ ដើម្បីកត់ត្រាទុកនូវគំនិតរបស់ពួកគេទៅលើសំណើបញ្ញត្តិកម្ម និងដើម្បីស្វែងរកនូវព័ត៌មានត្រឡប់ថាតើផលប៉ះពាល់ខុសៗគ្នានោះអាចត្រូវបានកាត់បន្ថយឬដោះស្រាយដោយរបៀបណា។

ប្រសិទ្ធភាពនៃការពិគ្រោះយោបល់

ធាតុទី ៥- ការពិគ្រោះយោបល់

ប្រសិនបើមិនមានការពិគ្រោះយោបល់ទេ ការយល់ដឹងរបស់យើងអំពីបញ្ហា ជម្រើស និងផលប៉ះពាល់នានា នឹងមានភាពខ្វះចន្លោះ។ ការពិគ្រោះយោបល់នឹងជួយដូចខាងក្រោម៖

- ធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការយល់ដឹងអំពីបញ្ហា និងធ្វើឲ្យកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាលដោះស្រាយបញ្ហាតាមតម្រូវការបានដោយគិតបញ្ចូលទាំងការរិះរកនូវជម្រើសដទៃផ្សេងៗ។
- ជួយកំណត់អត្តសញ្ញាណនិងបរិមាណនៃផលប៉ះពាល់នៃកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល ដោយបង្កភាពងាយស្រួលក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យនិងព័ត៌មានផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធនឹងផលប៉ះពាល់នៃសំណើបញ្ញត្តិកម្ម ដែលនាំឲ្យជ្រើសរើសបាននូវជម្រើសដែលមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត។
- បញ្ចៀសនូវហានិភ័យទាំងឡាយពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល ដែលអាចនឹងធ្វើឲ្យកិច្ចអន្តរាគមន៍ទាំងនោះមានប្រសិទ្ធភាពតិច។
- លើកកម្ពស់តម្លាភាពនិងទំនុកចិត្ត តាមរយៈការបើកចំហនូវស្មារតីនៃការសម្រេច ការសន្ទត និងការវិភាគដើម្បីធ្វើការសម្រេចផ្សេងៗ។

ការពិគ្រោះយោបល់មិនទាមទារឲ្យមានសំណួរចំនួនច្រើនលើសលប់ដែលតម្រូវឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធបំពេញនោះទេ។ វាមានប្រសិទ្ធភាពច្រើនជាង ដោយគ្រាន់តែសួរសំណួរសំខាន់ៗមួយចំនួនតិចតួចល្មមប៉ុណ្ណោះ ទៅកាន់បុគ្គលដែលជាគោលបំណងពិតប្រាកដ តាមរយៈវេទិកាពិគ្រោះយោបល់។

បញ្ជីត្រួតពិនិត្យ- ធ្វើដូចម្តេចដើម្បីឲ្យការពិគ្រោះយោបល់មានប្រសិទ្ធភាព?

ត្រូវធានាថា ការពិគ្រោះយោបល់ត្រូវបានធ្វើឡើងជាមួយតំណាងភាគីទាំងអស់ដែលរងផលប៉ះពាល់ពីបញ្ហានិងពីសំណើបញ្ញត្តិកម្មដែលរាប់បញ្ចូលទាំងធុរកិច្ច រាជរដ្ឋាភិបាល សាធារណជន និងអង្គការតំណាងនានា។

ការពិគ្រោះយោបល់ត្រូវធ្វើឡើងច្រើនដង នៅក្នុងដំណើរការនៃការតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្ម។ ការពិគ្រោះយោបល់អាចជួយសម្រួលដល់ការកំណត់រកជម្រើស និងការកំណត់គោលបំណង ក៏ដូចជាធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការវិភាគផលប៉ះពាល់ និងកំណត់បញ្ហានៃការអនុវត្ត។

ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ថាអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយសុទ្ធតែគិតលើផលប្រយោជន៍ក្នុងអំឡុងពេលពិគ្រោះយោបល់។ អាស្រ័យហេតុនេះ យើងត្រូវបើកចិត្តឲ្យទូលាយ និងត្រូវធ្វើការពិនិត្យពិច័យឲ្យបានល្អិតល្អន់ចំពោះរាល់ការលើកឡើងនានារបស់ពួកគេ។

ពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកណាខ្លះ?

អ្នកពាក់ព័ន្ធដែលយើងគួរពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអាចមានច្រើនក្រុម ឬអាចជាក្រុមជាក់លាក់ណាមួយដែលពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងPAS/RISនីមួយៗ។ ជាគោលការណ៍ណែនាំ ការពិគ្រោះយោបល់អាចធ្វើបានជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធដូចខាងក្រោម៖

- ធុរកិច្ចដែលរងផលប៉ះពាល់ពីបញ្ញត្តិកម្ម - ជាអ្នកដែលគួរត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអំពីបន្ទុកចំណាយនិងការអនុវត្តជម្រើសនីមួយៗ។
- អ្នកប្រើប្រាស់និងបុគ្គលដទៃដែលរងឥទ្ធិពលពីបញ្ហាឬសំណើបញ្ញត្តិកម្ម - ជាអ្នកដែលអាចផ្តល់ភស្តុតាងនៃបញ្ហាឬប្រសិទ្ធភាពរបស់ជម្រើសនីមួយៗ។
- អង្គការតំណាងផ្សេងៗ (សភាពាណិជ្ជកម្ម ក្រុមឧស្សាហកម្ម សមាគមអ្នកប្រើប្រាស់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល) ដែលអាចមានលទ្ធភាពផ្តល់ឲ្យអ្នកនូវទស្សនវិស័យទូលំទូលាយ។
- ទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយ ដែលនឹងជួយជ្រោមជ្រែងក្នុងការអនុវត្តសំណើបញ្ញត្តិកម្ម (វិទ្យាស្ថានស្តង់ដាកម្ពុជា នគរបាលភ្នាក់ងារគយ ឬក្រសួងដទៃទៀត)។
- ទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយ ដែលគ្រប់គ្រងឧស្សាហកម្មដូចគ្នាដើម្បីធានាថា សំណើបញ្ញតិកម្មរបស់អ្នកមិនជាន់សមត្ថកិច្ច

ជាមួយបញ្ញត្តិកម្មដែលមានស្រាប់ ក៏ដូចជាបទប្បញ្ញត្តិអន្តរជាតិផ្សេងៗ។

- ក្រុមការងារយេនឌ័រនិងក្រុមការងារបញ្ជ្រាបយេនឌ័រនៅក្នុងស្ថាប័នរបស់អ្នក និងនៅក្នុងក្រសួងកិច្ចការនារី ដើម្បីធានាថារាល់ផលប៉ះពាល់ទៅលើយេនឌ័រត្រូវបានទទួលស្គាល់។
- បណ្ឌិតសភាឬអ្នកឯកទេសដទៃទៀត ដែលយល់ដឹងច្បាស់អំពីវិស័យដែលនឹងត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយសំណើបញ្ញត្តិកម្ម ជាអ្នកដែលអាចបង្ហាញទស្សនៈមិនលម្អៀង ឬអាចយល់ដឹងអំពីបញ្ញតិកម្មស្រដៀងគ្នានៅក្នុងប្រទេសផ្សេងទៀត។

យើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ថា អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយសុទ្ធតែគិតពីផលប្រយោជន៍ដល់ការពិគ្រោះយោបល់ អាស្រ័យហេតុនេះត្រូវបើកចិត្តឲ្យទូលាយ និងត្រូវធ្វើការពិនិត្យពិច័យឲ្យបានល្អិតល្អន់ចំពោះរាល់ការលើកឡើងនានារបស់ពួកគេ។ អ្នកមិនចាំបាច់យល់ស្របទៅនឹងទស្សនៈរបស់ពួកគេទេ ក៏ប៉ុន្តែ អ្នកត្រូវតែទទួលយកមកពិចារណា និងធ្វើការឆ្លើយតបទៅពួកគេវិញ។

ព័ត៌មានផ្តល់ដោយអ្នកពាក់ព័ន្ធមានប្រសិទ្ធភាពបំផុតនៅពេលដែលវាត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាមួយPAS/RIS ទោះបីជាក្នុងទម្រង់សង្ខេបក៏ដោយ។ យ៉ាងណាមិញ យើងត្រូវគោរពសំណើសុំរក្សាការសម្ងាត់របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ។

ទម្រង់នៃការពិគ្រោះយោបល់

ការពិគ្រោះយោបល់អាចធ្វើឡើងក្នុងទម្រង់ជាច្រើនដូចជា កិច្ចប្រជុំសិក្ខាសាលា វគ្គសិក្សា យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ (អាចធ្វើឡើងតាមរយៈការផ្សាយជាសាធារណៈលើទំព័រកាសែត ឬទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ទៅកាន់អ្នកពាក់ព័ន្ធនីមួយៗ) ឬតាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមនានា។

ទម្រង់នៃការពិគ្រោះយោបល់ដែលអ្នកជ្រើសរើសគួរ ៖

- អនុញ្ញាតឲ្យមានការចូលរួមយ៉ាងទូលំទូលាយពីក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីធានាថា រាល់អ្នកពាក់ព័ន្ធដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីសំណើបញ្ញតិកម្ម ត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់។
- ពន្យារយៈពេលនៃដំណើរការតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្ម ដើម្បីអនុញ្ញាតិឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធអាចផ្តល់មតិយោបល់អំពីជម្រើសទាំងឡាយ និងគោលបំណង ក៏ដូចជាសំណើបញ្ញត្តិកម្មចុងក្រោយ។
- ផ្តល់ពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់និងរក្សាការសម្ងាត់ ដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធអាចផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយមិនមានក្តីបារម្ភថា ព័ត៌មាននឹងត្រូវប្រើប្រាស់ខុសទិសដៅ ឧទាហរណ៍ - អ្នកនឹងមានសំណូមពរពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រុមខ្លះនៅក្នុងវេទិកាផ្សេងគ្នា។

PAS/RIS ជាឯកសារពិគ្រោះយោបល់

PAS/RISជាឯកសារពិគ្រោះយោបល់ ក៏ដូចជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីសំណើរបស់រដ្ឋាភិបាលដែរ។ នេះជាការត្រូវចងចាំរាល់ពេលដែលអ្នកធ្វើសេចក្តីព្រាងឯកសារទាំងពីរខាងលើ។

- ក្នុងសេចក្តីព្រាងត្រូវប្រើប្រាស់ភាសាដែលអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់អាចយល់បាន ដោយកុំដកស្រង់សេចក្តីព្រាងបញ្ញត្តិកម្មមកនិយាយតែម្តង តែត្រូវអធិប្បាយថា តើសេចក្តីព្រាងនេះនឹងដោះស្រាយបញ្ហាយ៉ាងដូចម្តេច។
- ព័ត៌មានមួយចំនួនអំពីបញ្ហានិងផលប៉ះពាល់ អាចខ្វះខាតក្នុងអំឡុងពេលព្រាងPAS/RIS បើដូច្នេះ អ្នកត្រូវរៀបចំសំនួរដើម្បីបានព័ត៌មានត្រឡប់ពីអ្នកពាក់ព័ន្ធ។
- រាប់បញ្ចូលផងដែរនូវលទ្ធផលនៃការពិគ្រោះយោបល់ដែលបានធ្វើ។

ព័ត៌មានទទួលបានពីអ្នកពាក់ព័ន្ធត្រូវប្រើប្រាស់ ដើម្បីបង្កើនគុណភាពនៃការវិភាគក្នុងអំឡុងពេលព្រាង រាប់បញ្ចូលទាំងក្រោយពេលRISត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយផង។

ការជ្រើសរើសជម្រើសដែលសមស្របជាងគេ

ធាតុទី៦- ការសន្និដ្ឋាន

នៅពេលដែលការវិភាគផលប៉ះពាល់បានចប់សព្វគ្រប់ ស្មារតីនៃជម្រើសផ្សេងៗដែលបានជ្រើសរើសមកពិចារណា គួរត្រូវធ្វើការប្រៀបធៀប។ ការវាយតម្លៃត្រូវយកមកគិតគូរនូវលទ្ធផលនៃការវិភាគផលប៉ះពាល់នៃផលប៉ះពាល់លើក្រុមផ្សេងៗក្នុងសង្គម និងគុណភាពនៃភស្តុតាងដែលមាន។

ជម្រើសជាអនុសាសន៍ត្រូវកំណត់ដោយការពន្យល់ថា តើហេតុអ្វីបានជាជម្រើសនោះសមស្របជាងគេ ហើយក៏ត្រូវផ្តល់មូលហេតុលម្អិតដែលបដិសេធជម្រើសផ្សេងៗទៀតដែរ។

ទម្រង់នៃសេចក្តីសន្និដ្ឋាននឹងផ្អែកលើវិធីសាស្ត្រ ដែលប្រើប្រាស់ក្នុងការវិភាគផលប៉ះពាល់៖

- ក្នុងករណីដែលមានការវិភាគបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញនៃការសន្និដ្ឋាននឹងធ្វើការប្រៀបធៀបផលចំណេញដុលរវាងជម្រើសនីមួយៗ (ផលចំណេញដកបន្ទុកចំណាយ) ដោយយកលទ្ធផលនេះជាមូលដ្ឋានក្នុងការជ្រើសរើសជម្រើសដែលសមស្របជាងគេ
- ចំពោះPAS/RISដែលបង្ហាញបច្ច័យហានិភ័យខ្ពស់ជាបញ្ហាជម្រើសសមស្របគួរជាជម្រើសដែលមានប្រសិទ្ធិភាពជាងគេក្នុងការកាត់បន្ថយហានិភ័យ ដោយមិនចាំបាច់គិតអំពីបន្ទុកចំណាយ ជាពិសេសក្នុងករណីដែលផលចំណេញមិនអាចកំណត់តម្លៃជាប្រាក់បាន
- ការវិភាគស្ថានភាពរួចដើមឬការវិភាគប្រសិទ្ធភាពនៃតម្លៃ អាចយកមកប្រើប្រាស់ ដើម្បីកំណត់ថាតើត្រូវបន្តជាមួយជម្រើស

ណាមួយ ប៉ុន្តែការវិភាគទាំងនេះគ្មានប្រយោជន៍សម្រាប់ការប្រៀបធៀបជម្រើស ដែលទាមទារការវិភាគតាមគុណភាពនោះទេ

- ពេលដែលការសម្រេចត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការវិភាគតាមគុណភាព បន្ទាប់មកលក្ខណវិនិច្ឆ័យនិងការវាយតម្លៃទៅលើជម្រើសនីមួយៗធៀបនឹងលក្ខណវិនិច្ឆ័យ ត្រូវបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់ ឬក៏ប្រើប្រាស់ការវិភាគតាមបែបពហុលក្ខណវិនិច្ឆ័យវិញ។

ការសន្មតសំខាន់ៗ ត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ និងធ្វើតេស្តសាកល្បងដោយប្រើប្រាស់តម្លៃជំនួស ដើម្បីធានាថាសេចក្តីផ្តានដូចគ្នានៅរក្សាបាន ទោះបីជាស្ថិតក្នុងខណៈមិនប្រសើរក៏ដោយ។ យោបល់អ្នកពាក់ព័ន្ធមានប្រយោជន៍ដែលយើងមិនអាចចោលបាន ក្នុងករណីដែលយើងមិនច្បាស់លាស់ក្នុងធាតុណាមួយ។

ពិចារណាលើភាពមិនប្រាកដប្រជា

RIAទាំងអស់មានការពាក់ព័ន្ធនឹងការសន្មតទៅលើអ្វីដែលនឹងកើតឡើងនាពេលអនាគត ដូចជា៖

- ទំហំនៃបញ្ហាដែលត្រូវដោះស្រាយ និងបញ្ញត្តិកម្មដែលមានប្រសិទ្ធភាព នឹងដោះស្រាយបញ្ហាបានយ៉ាងណា។
- ការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់ធុរកិច្ចនិងបុគ្គលម្នាក់ៗ ដែលបណ្តាលមកពីបញ្ញត្តិកម្មថ្មីនេះ។

ការប្រែប្រួលតិចតួចនៃការសន្មតទាំងនេះ អាចធ្វើឲ្យជម្រើសផ្សេងទៅជាបានជ្រើសរើស។ សារៈសំខាន់នៃការសន្មតជាក់លាក់ទាំងឡាយ និងការប្រែប្រួលនៃសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ដែលកើតចេញពីការកែតម្រូវការសន្មតទាំងនោះ ត្រូវកត់សម្គាល់ក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន។

វាមានសារៈសំខាន់នៅពេលដែលអ្នកអានPASឬRIS មានព័ត៌មានដែលអាចប្រើប្រាស់ ដើម្បីប៉ាន់ស្មានបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញ។ ពេលមានការបង្ហាញសេចក្តីសង្ខេបនៃការសន្មតសំខាន់ៗ អញ្ជើញពួកគេឲ្យផ្តល់ព័ត៌មានត្រឡប់។

ប្រើប្រាស់ភាសាសមស្រប

នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា PAS/RISភាគច្រើននឹងប្រើប្រាស់វិធីសាស្រ្តបែបគុណភាព ដើម្បីវិភាគផលប៉ះពាល់នៃជម្រើសទាំងឡាយ ដូចជាការវិភាគពហុលក្ខណវិនិច្ឆ័យ ឬការពិភាក្សាយ៉ាងលម្អិតអំពីជម្រើសនីមួយៗ។

ការបង្ហាញយ៉ាងត្រឹមត្រូវនូវលទ្ធផលនៃការវិភាគដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្រ្តបែបគុណភាពមានសារៈសំខាន់ណាស់។ ឧទាហរណ៍ : ការវិភាគតាមគុណភាពមួយ គឺជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីគំនិត និងការចង់បានរបស់អ្នកតាក់តែង។ ជម្រើសដែលត្រូវបានជ្រើសរើស គឺជាជម្រើសដែលឃើញសមស្របជាងក្នុងចំណោមជម្រើសនានាតែប៉ុណ្ណោះ ហើយយើងក៏មិនត្រូវបង្ហាញថាប្រសើរពិតប្រាកដដែរ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានគួរចៀសវាង គឺការប្រើប្រាស់ពាក្យដែលបង្ហាញថា ជម្រើសដែលត្រូវបានជ្រើសរើសមានលក្ខណៈប្រសើរពិតប្រាកដជាងជម្រើសដទៃទៀត ដូចជាថ្លែងថា វាជាជម្រើសដែលមាន "ផលចំណេញខ្ពស់បំផុត" "ល្អបំផុត" ឬ "មានផលចំណេញច្រើនជាងបន្ទុកចំណាយ"។ ការលើកឡើងបែបនេះអាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែមានការវិភាគបន្ទុកចំណាយនិងផលចំណេញយ៉ាងស៊ីជម្រៅ។

បើនិយាយឲ្យខ្លី គឺយើងត្រូវមានភាពស្មោះត្រង់ចំពោះរាល់ការវិភាគដែលបានធ្វើឡើង។

ការធានាថា
បញ្ញត្តិកម្មដែលជ្រើសរើសអាចអនុវត្តបាន

ធាតុទី ៧- ការអនុវត្ត និងការតាមដានត្រួតពិនិត្យ

ចំណុចចុងក្រោយនៃRIA គឺការពិចារណាអំពីសេចក្តីលម្អិតការងាយអនុវត្ត និងបញ្ហាផ្សេងៗដែលត្រូវដោះស្រាយ មុនពេលជម្រើសដែលឃើញសមស្របជាងត្រូវបានអនុម័ត។

លើកផែនការសម្រាប់ការអនុវត្តនិងការតាមដានត្រួតពិនិត្យនៅក្នុងRIA អាចធ្វើឲ្យការតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្មកាន់តែប្រសើរឡើង និងបញ្ចៀសរាល់បន្ទុកចំណាយមិនចាំបាច់ដើម្បីប្រតិបត្តិតាម។ ការនេះអាចបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃបញ្ញត្តិកម្ម ដោយសារយើងមានផែនការដើម្បីទប់ស្កាត់ឧបសគ្គផ្សេងៗជាមុន។

សម្រាប់ធាតុទី៧នៃPASឬRIS ដំណើរការនៃការអនុវត្តត្រូវអធិប្បាយដោយរាប់បញ្ចូល៖

- កាលបរិច្ឆេទដែលបញ្ញត្តិកម្មនឹងមានសុពលភាព
- សេចក្តីលម្អិតអំពីនាយកដ្ឋាន/ទីភ្នាក់ងារដែលនឹងគ្រប់គ្រង និង/ឬដាក់ឱ្យអនុវត្តសំណើបញ្ញត្តិកម្ម និងតួនាទីរបស់ពួកគេ
- ប្រភពព័ត៌មានអំពីបញ្ញត្តិកម្ម ដែលសាធារណជនអាចពិគ្រោះយោបល់ដើម្បីយល់ដឹងបន្ថែមអំពីរបៀបប្រតិបត្តិតាមបញ្ញាត្តិកម្ម (ឧទាហរណ៍ - ធ្វើដូចម្តេចដើម្បីស្នើសុំអាជ្ញាបណ្ណ)។
- មធ្យោបាយអន្តរកាលនីមួយៗដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដំបូងនៃបញ្ញត្តិកម្ម (ឧទាហរណ៍ - ការទាមទារឲ្យអនុវត្ត

កាតព្វកិច្ចយ៉ាងសន្សឹមៗ ការជូនព័ត៌មានទៅកាន់ធុរកិច្ចដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់)។

- យន្តការតាមដានការអនុវត្តបញ្ញត្តិកម្ម រាប់បញ្ចូលទាំងការប្រើប្រាស់នូវការវាស់វែងលទ្ធផលនៃការអនុវត្ត និងការកំណត់ពេលវេលាសម្រាប់ការប្រមូលទិន្នន័យនិងធ្វើរបាយការណ៍។

ការអនុវត្តបញ្ញត្តិកម្មទាមទារនូវការកំណត់ផែនការយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្ន និងការងារផ្សេងៗទៀតជាច្រើន ព្រោះថាបញ្ញត្តិកម្មនឹងមិនមានសុពលភាពដោយងាយៗ តាមរយៈការចុះហត្ថលេខាដើម្បីឲ្យក្លាយទៅជាច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះទេ។

ប្រសិនបើទីភ្នាក់ងារផ្សេងទៀតរបស់រដ្ឋាភិបាល តម្រូវឲ្យជួយដល់ការអនុវត្តបញ្ញត្តិកម្ម (ឧទាហរណ៍ - នគរបាល) ទីភ្នាក់ងារអនុវត្តត្រូវធានាថាអ្នកទាំងអស់នោះយល់ដឹងពីតួនាទីរបស់ខ្លួន និងមានសមត្ថភាពអនុវត្តរាល់ភារកិច្ចដែលតម្រូវសម្រាប់ពួកគេ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ១
ទម្រង់នៃការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់

ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់

[បញ្ចូលឈ្មោះសំណើបញ្ញត្តិកម្ម]

[បញ្ចូលឈ្មោះ ក្រសួង/ស្ថាប័ន]

លេខយោង: [បញ្ចូលលេខយោងដែលមានតែមួយគត់-មូលដ្ឋានទិន្នន័យ]

កាលបរិច្ឆេទចាប់ផ្តើម : [ថ្ងៃ - ខែ - ឆ្នាំ]

កាលបរិច្ឆេទបញ្ចប់ : [ថ្ងៃ - ខែ - ឆ្នាំ]

អត្ថាធិប្បាយសង្ខេបអំពីសំណើបញ្ញត្តិកម្ម

(រៀបរាប់ពីធាតុសំខាន់ៗ ដូចជាកាតព្វកិច្ច វិសាលភាព និងគោលបំណង)

ប្រភេទបញ្ញត្តិកម្ម

សូមគូសសញ្ញាក្នុងប្រអប់ឲ្យត្រូវនឹងប្រភេទបញ្ញត្តិកម្មណាមួយ ហើយសូមអធិប្បាយ ប្រសិនបើសំណើនោះជាប្រភេទផ្សេងទៀត។

ច្បាប់	ព្រះរាជក្រឹត្យ	អនុក្រឹត្យ	ប្រកាស	សេចក្តីសម្រេច	សារាចរ	ផ្សេងទៀត
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ផលប៉ះពាល់ចម្បងនៃសំណើបញ្ញត្តិកម្មលើវិស័យ ៖

☐ សេដ្ឋកិច្ច ☐ សង្គមកិច្ច ☐ បរិស្ថាន ☐ ផ្សេងៗ

១. ការកំណត់បញ្ហា

បញ្ហាមានដូចជា សុខភាពនិងសុវត្ថិភាពសាធារណៈ ការការពារនិងអភិរក្សបរិស្ថាន សង្គមកិច្ច សមធម៌យេនឌ័រនិងការអភិរក្សវប្បធម៌ ការប្រកួតប្រជែង ការប្រមូលព័ត៌មាន ការអនុវត្តតាមកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិផ្សេងៗលៗ

១.ក. បញ្ហាចម្បងដែលបញ្ញត្តិកម្មមានបំណងដោះស្រាយ ដោយផ្តល់អំណះអំណាង (ភស្តុតាង/ភាពជាក់ស្តែង ប្រសិនបើចាំបាច់)

១.ខ. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតដែលបញ្ញត្តិកម្មអាចជួយដោះស្រាយផងដែរ ដោយផ្តល់អំណះអំណាង (ភស្តុតាង/ភាពជាក់ស្តែង ប្រសិនបើចាំបាច់)

១.គ. សូមរាយបញ្ជីលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តមានស្រាប់ ដែលពាក់ព័ន្ធឬប្រហាក់ប្រហែល។

ចូរបញ្ជាក់ថា តើហេតុអ្វីបានជាលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តទាំងនេះមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់?

១.
២.
. . . .

(ពន្យល់ថាតើហេតុអ្វីបានជាបញ្ញត្តិកម្មទាំងនេះមិនដំណើរការ? តើលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តទាំងនេះមិនអាចអនុវត្តបានពេញលេញឬ? តើយើងអាចកែលម្អលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តណាមួយដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងដែលបានកំណត់ដែរឬទេ? តើយើងអាចពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាបានដែរឬទេ?)

១.ឃ. តើសំណើបញ្ញត្តិកម្មមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ការប្រកួតប្រជែងដែរឬទេ? (ប្រសិនបើមាន សូមពន្យល់)

២. គោលបំណង - តើយើងចង់សម្រេចបានអ្វី?

ចូរបញ្ជាក់អំពីគោលបំណង(លទ្ធផល)ចុងក្រោយ មិនមែនគ្រាន់តែជាលទ្ធផលភ្លាមៗ ឬជាមធ្យោបាយនោះទេ។ (សូមជៀសវាងការលើកឡើងអំពីមធ្យោបាយដោះស្រាយដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនៅធាតុនេះ)។ មិនត្រូវកំណត់គោលបំណងឲ្យចង្អៀតពេកទេព្រោះនាំឲ្យរឹតត្បិតជម្រើស តែក៏មិនត្រូវឲ្យទូលំទូលាយពេកឬមិនច្បាស់លាស់ ដែលនឹងធ្វើឲ្យការវិភាគមានការលំបាក។ សូមផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងគោលបំណងនៃគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលប្រសិនបើពាក់ព័ន្ធ។ ការកៀរគរចំណូល ឬបង្កើតឥទ្ធិពលសម្រាប់ស្ថាប័ន មិនមែនជាគោលបំណងសមស្របរបស់បញ្ញត្តិកម្មទេ។

៣. ជម្រើស

ជម្រើសផ្សេងៗរួមទាំងសំណើបញ្ញត្តិកម្ម (សម្រាប់ការវិភាគលើផលប៉ះពាល់)

សូមពិចារណារកជម្រើសផ្សេងទៀតជាការសំខាន់ ហើយសូមកត់សម្គាល់ថាបញ្ញត្តិកម្មមិនមែនជាជម្រើសដំបូងបង្អស់នោះទេ។

១. ២. . . .

៤. ការប៉ាន់ស្មានបឋមលើប្រភេទបន្ទុកចំណាយភាគព្វកិច្ច និងផលចំណេញ

៤.១. ការកំណត់ភារកិច្ច និងប្រភេទបន្ទុកចំណាយ

តារាងខាងក្រោមនេះគ្រាន់តែរំលេចពីប្រភេទបន្ទុកចំណាយតែប៉ុណ្ណោះ ពុំចាំបាច់ការគណនាលម្អិតទេ។

ជម្រើស	រាជរដ្ឋាភិបាល	ធុរកិច្ច
សំណើបញ្ញត្តិកម្ម: ………		
ជម្រើសទី១: ……………		
ជម្រើសទី២: …………..		

៤.២. ការកំណត់ប្រភេទនៃផលចំណេញ

តារាងខាងក្រោមនេះរំលេចពីប្រភេទផលចំណេញ។

ជម្រើស	ប្រភេទនៃផលចំណេញ
សំណើបញ្ញត្តិកម្ម:	
ជម្រើសទី១:	
ជម្រើសទី២:	

៤.៣. វិសាលភាពនៃជម្រើសនីមួយៗ

ចូររៀបរាប់អំពីវិស័យ ឬប្រភេទធុរកិច្ចដែលរងឥទ្ធិពល ព្រមទាំងធ្វើការព្យាករផលប៉ះពាល់ពីការអនុវត្តតាមជម្រើសដែលបានស្នើឡើង។ (សូមផ្តល់ភស្តុតាងដើម្បីគាំទ្រការប៉ាន់ស្មាននេះ)

ជម្រើស	វិស័យ ឬប្រភេទ ធុរកិច្ច	ចំនួន ធុរកិច្ច	ឯកសារ យោង/ ភស្តុតាង
សំណើបញ្ញត្តិកម្ម: ...			
ជម្រើសទី១:			
ជម្រើសទី២:			

៥. កិច្ចពិគ្រោះយោបល់

កិច្ចពិគ្រោះយោបល់នេះមានគោលបំណងធ្វើឲ្យធាតុខាងលើកាន់តែប្រសើរឡើង។ កិច្ចពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសំណាកនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធ (Sample)។ សូមធ្វើជារបៀបការប្រជុំប្រមូលគំនិត (brainstorming session) ឬការពិគ្រោះយោបល់ជាក្រុមជំនាញ (focus group interviews)។

កិច្ចពិគ្រោះយោបល់លម្អិតអាចធ្វើឡើងតាមក្រោយ ប្រសិនបើតម្រូវឲ្យមាន RIS ។

៦. សន្និដ្ឋាន

សន្និដ្ឋានបឋមដោយផ្អែកលើប្រភេទចំណាយនិងផលចំណេញនៃជម្រើសនីមួយៗថា តើជម្រើសណាមួយត្រូវបានរំពឹងថានឹងផ្តល់ផលចំណេញច្រើនជាងគេ ឬមានបន្ទុកចំណាយច្រើនជាងគេ ឬមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ការប្រកួតប្រជែង។

តើចាំបាច់ធ្វើ RIS ដែរឬទេ?

☐**ចាំបាច់** - *សូមបញ្ចប់ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់(PAS) ហើយចាប់ផ្តើមរៀបចំការវាយតម្លៃពេញលេញលើផលប៉ះពាល់ (RIS) ប្រសិនបើការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់បង្ហាញថា សំណើបញ្ញត្តិកម្មនោះមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានគួរឲ្យកត់សម្គាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកិច្ច ឬដល់ការប្រកួតប្រជែង។*

☐**មិនចាំបាច់** - *សូមផ្តល់អំណះអំណាងនិងបំពេញការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់(PAS) ដែលនៅសេសសល់។*

(នេះត្រូវផ្អែកទៅលើកម្រិតនៃភាពសំខាន់នៃចំណាយកាតព្វកិច្ចបន្ថែម និងផលចំណេញ ហើយពិចារណាផងថា តើមានផលប៉ះពាល់ដល់ការប្រកួតប្រជែងដែរឬទេ)

ផ្តល់អំណះអំណាងសម្រាប់ការមិនរៀបចំធ្វើRIS

៧. **ការអនុវត្ត និងការតាមដានត្រួតពិនិត្យ**

ប្រសិនបើជម្រើសបញ្ញត្តិកម្មត្រូវបានជ្រើសរើសៈ

៧.១. តើវិធានការអ្វីត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីលើកកម្ពស់តម្លាភាព និងអភិបាលកិច្ចល្អក្នុងអំឡុងពេលនៃការប្រតិបត្តិ?

៧.២. តើគួរធ្វើការពិនិត្យ/តាមដានបញ្ញត្តិកម្មនេះឡើងវិញ ក្រោយពេលបញ្ញត្តិកម្មនេះត្រូវបានប្រតិបត្តិដែរឬទេ? បើដូច្នោះ តើបញ្ញត្តិកម្មនេះគួរត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញ/តាមដានយ៉ាងដូចម្តេច និងនៅពេលណា?

អត្ថាធិប្បាយផ្សេងទៀត

ដំណើរការ	ឈ្មោះ	មុខងារ	កាលបរិច្ឆេទ	ទំនាក់ទំនង
រៀបចំដោយ (ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ)				
ពិនិត្យ និង ផ្តល់យោបល់ដោយ (ORIA)				
បញ្ចូលទិន្នន័យដោយ				
បញ្ចូលក្នុងគេហទំព័រដោយ				

ឧបសម្ព័ន្ធ ២: តារាងត្រួតពិនិត្យ នៃការវាយតម្លៃបឋម

លំហូរ- ដំណើរការនៃការវាយតម្លៃបឋម

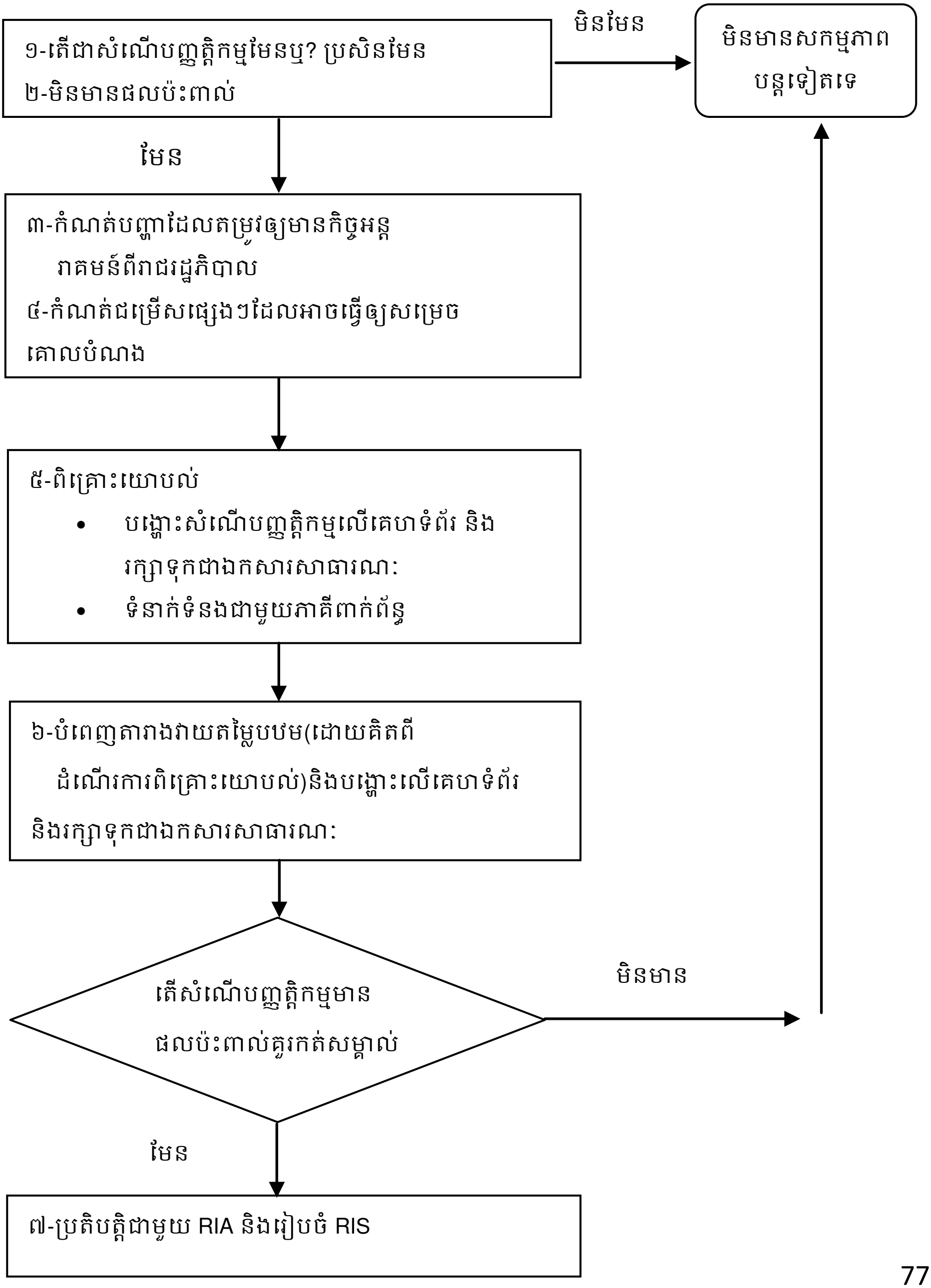

បញ្ជីត្រួតពិនិត្យ(Checklist)សម្រាប់ការវាយតម្លៃបឋមលើផលប៉ះពាល់

ធាតុសំខាន់	អត្ថាធិប្បាយ	ការណែនាំ
១. បញ្ហា ហេតុអ្វីបានជាបង្កើតបញ្ញត្តិកម្ម?	– មូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏សំខាន់សម្រាប់ការវាយតម្លៃ – បង្ហាញភស្តុតាង គឺមិនមែនជាការយល់ឃើញឬការអះអាងដោយខ្លួនឯងនោះទេ	– តើមានអ្វីខុសគ្នាប្រសិនបើមិនបង្កើតបញ្ញត្តិកម្ម? – ហេតុអ្វីបានជាទីផ្សារមិនអាចដោះស្រាយបញ្ហាបាន? – ហេតុអ្វីបានជាបញ្ញត្តិកម្មដែលមានស្រាប់ មិនអាចដោះស្រាយបញ្ហាបាន? – តើបញ្ញត្តិកម្មដែលត្រូវបង្កើតនឹងធ្វើឲ្យស្ថានភាពកាន់តែល្អយ៉ាងដូចម្តេច?
២. គោលបំណង តើចង់សម្រេចបានអ្វី?	កំណត់គោលបំណងចុងក្រោយ មិនមែនគោលបំណងនៃការបង្កើតបញ្ញត្តិកម្មនោះទេ? ឧទាហរណ៍៖ – កាត់បន្ថយចំនួននៃការបាត់បង់ជីវិតដោយគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ (ជាគោលបំណងចុងក្រោយ) – តម្រូវឲ្យអ្នកបើកបរម៉ូតូពាក់មួកសុវត្ថិភាព កំណត់ល្បឿនបើកបរ ត្រួតពិនិត្យភ្លើងចរាចរណ៍ ...... (ជាគោលបំណងនៃការបង្កើតបញ្ញត្តិកម្ម)	– គិតអំពីអ្វីដែលនឹងត្រូវសម្រេចបាន (លទ្ធផលចុងក្រោយ) ពីការចេញបញ្ញត្តិកម្ម កុំគិតពីវិធីសាស្ត្រ ឬរបៀបណាដែលធ្វើឲ្យ សម្រេចគោលបំណង? – (ចៀសវាងការកំណត់គោលបំណងទូលាយពេក ឬចង្អៀតពេក)

៣. ជម្រើស	កំណត់ជម្រើសផ្សេងៗ (ដែលអាចដោះស្រាយបញ្ហា និងសម្រេចគោលបំណងចុងក្រោយបាន)	ពិចារណាអំពីជម្រើសនានាឲ្យបានច្រើន (ជ្រើសរើសជម្រើសណាដែលអាចអនុវត្តបាន)
៤. ការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់	– ពិចារណាពីផលប៉ះពាល់នៃជម្រើសនីមួយៗទៅលើអ្នកពាក់ព័ន្ធ – ពិចារណាផលប៉ះពាល់ទៅលើសមភាពយេនឌ័រ – ពិចារណាផលប៉ះពាល់លើការប្រកួតប្រជែង ……	– កំណត់ជាបរិមាណនៃបន្ទុកចំណាយកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាល ធុរកិច្ច សហគមន៍ និងបុគ្គល។ – ប៉ាន់ស្មានបន្ទុកចំណាយ និងផលចំណេញរបស់រដ្ឋាភិបាល ធុរកិច្ច សហគមន៍ និងបុគ្គល។
៥. ការពិគ្រោះយោបល់	– ធ្វើឡើងនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការ នៃការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃ និងការតាក់តែងបញ្ញត្តិកម្ម ជាពិសេស ដំណាក់កាលទី៣ និងទី៤ – ពិចារណាពីសមភាពយេនឌ័រ	– កំណត់អ្នកពាក់ព័ន្ធ – សួរយោបល់ពីអ្នកពាក់ព័ន្ធតាមរយៈមធ្យោបាយសមរម្យ – កត់ត្រា និងពិចារណាមតិយោបល់ទាំងនោះ។
៦. សន្និដ្ឋាន	ពិចារណាអំពីទំហំជាក់លាក់នៃផលប៉ះពាល់ទៅលើជម្រើសនីមួយៗ ដោយជ្រើសរើសយកជម្រើសណាមួយដែលផ្តល់ផលចំណេញដល់សង្គមទាំងមូលប្រសើរជាងគេ។	– ប្រសិនបើផលប៉ះពាល់ធំគួរឲ្យកត់សម្គាល់ គឺត្រូវបន្តធ្វើការវាយតម្លៃពេញលេញលើផលប៉ះពាល់នោះ(RIS) ។ – ផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍វាយតម្លៃបឋម(PAS)។ បើមិនបន្តធ្វើRISទេ ត្រូវ

		បញ្ជាក់ពីការជ្រើសរើស ជម្រើសណាមួយដែល មានប្រសិទ្ធភាពបំផុត ដើម្បី ដោះស្រាយបញ្ហា និងសម្រេច គោលបំណងបាន។
៧. ការអនុវត្ត និងតាមដាន ត្រួតពិនិត្យ	ពិនិត្យឡើងវិញ/ត្រួតពិនិត្យ ក្រោយពេលអនុវត្ត	– រយៈពេលនៃសុពលភាព របស់បញ្ញត្តិកម្មដែរឬទេ? – តើមានផ្សព្វផ្សាយរបាយ ការណ៍ការវាយតម្លៃបឋម ឬពេញលេញ? – តើមានយន្តការសម្រាប់ អនុវត្តបានច្បាស់លាស់ ឬអត់?

ការវាយតម្លៃលើរបាយការណ៍PAS/RIS៖

- ☐ ល្អ
- ☐ កែសម្រួលខ្លះ
- ☐ ធ្វើឡើងវិញ

ឧបសម្ព័ន្ធ ៣:
ការគណនាបន្ទុកចំណាយ

I- សេចក្ដីផ្ដើម

មានវិស័យធំៗចំនួនពីរ នៅពេលធ្វើការពិចារណាលើការវិភាគអំពីបន្ទុកចំណាយក្នុងការធ្វើRIAនៅកម្ពុជាគឺ រដ្ឋាភិបាលនិងធុរកិច្ច។

នៅពេលធ្វើចំណាត់ថ្នាក់លើបន្ទុកចំណាយកាតព្វកិច្ច យើងត្រូវកំណត់កិច្ចការ/សកម្មភាពអនុវត្តតាម ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបទប្បញ្ញត្តិដែលត្រូវបានស្នើឡើង។ ប្រភេទបន្ទុកចំណាយអាចមាន៩ប្រភេទ ដែលប្រភេទខ្លះត្រូវពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការអនុវត្តតាម នៅក្នុងសំណើដែលអ្នកមានក្នុងដៃ។ ប្រភេទបន្ទុកចំណាយ គឺជាបន្ទុកចំណាយដែលធុរកិច្ចនិងរដ្ឋាភិបាល ជួបប្រទះក្នុងការបំពេញកិច្ចការណាមួយ។

	ចំណាត់ថ្នាក់បន្ទុកចំណាយកាតព្វកិច្ច	**រដ្ឋាភិបាល**	**ផ្នែកធុរកិច្ច**
១	**ការរៀបចំ**	បន្ទុកចំណាយលើការរៀបចំសំណើ ឧ. រដ្ឋាភិបាល ត្រូវចាត់តាំងក្រុមការងារធ្វើសេចក្ដីព្រាង និងអនុម័តសំណើ។	**គ្មាន**

២	**ការពិគ្រោះយោបល់**	បន្ទុកចំណាយលើការជូនដំណឹងដល់សាធារណជនអំពីវិធានការណាមួយរបស់ខ្លួន និងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ។ ឧ. បន្ទុកចំណាយលើការជូនដំណឹង ការរៀបចំបញ្ជីសំណួរ និងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ។	បន្ទុកចំណាយលើការចូលរួមក្នុងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់។ ឧ. ពេលវេលា ដែលត្រូវបានចំណាយ, ការដឹកជញ្ជូន។
៣	**ការអប់រំ**	បន្ទុកចំណាយលើការអប់រំភាគីពាក់ព័ន្ធ (រួមទាំងបុគ្គលិករបស់ខ្លួន) អំពីលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃច្បាប់។ ឧ. បន្ទុកចំណាយលើការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកថ្មី ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកចាស់ឡើងវិញ ការបណ្តុះបណ្តាលតាមអ៊ិនធឺណិត។	បន្ទុកចំណាយលើការអប់រំបុគ្គលិក និងបន្តធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃច្បាប់។ ឧ. ធុរកិច្ចមួយត្រូវការយល់ដឹងលម្អិតអំពីច្បាប់ថ្មីមួយ និងបណ្តុះបណ្តាល/ប្រាប់អំពីលក្ខខណ្ឌថ្មីៗដល់បុគ្គលិក។

៤	**ការអនុញ្ញាត**	បន្ទុកចំណាយលើត្រួតពិនិត្យលើការកែតម្រូវ និងការផ្តល់ការអនុញ្ញាត ដើម្បីអនុលោមតាមការរៀបចំរដ្ឋបាលផ្សេងៗនៅក្នុងច្បាប់នេះ។ ឧ. រដ្ឋាភិបាលត្រូវការផ្ទៀងផ្ទាត់ (ពិនិត្យឡើងវិញ)។ ការងារនេះអាចរួមមានការសម្ភាស ការគ្រប់គ្រងលើសំណាក និងការចេញអាជ្ញាប័ណ្ណជាដើម។	បន្ទុកចំណាយនៅពេលដាក់ពាក្យសុំ (បំពេញបែបបទ) និងរក្សាការអនុញ្ញាតដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពមួយ។ ឧ. ធុរកិច្ចមួយត្រូវបង់ថ្លៃអាជ្ញាបណ្ណ។ វាក៏បន្តត្រួតពិនិត្យ និងកែលម្អការមិនអនុលោមផ្នែកបច្ចេកទេសដើម្បីទទួលបានការអនុញ្ញាតជាបន្តបន្ទាប់សម្រាប់ប្រតិបត្តិការ។
៥	**ការទិញ**	បន្ទុកចំណាយក្នុងការទិញសម្ភារៈ សេវា និងទ្រព្យសម្បត្តិ ដើម្បីគ្រប់គ្រង ដាក់ឲ្យអនុវត្ត ឬអនុលោមតាមច្បាប់ ឧ. រថយន្ត អគារ ប្រឹក្សាច្បាប់	បន្ទុកចំណាយលើការទិញសេវា (ការផ្តល់ប្រឹក្សា) ឬផលិតផល (ឧបករណ៍ឬសម្ភារៈ) ដើម្បីអនុលោមតាមច្បាប់

		ការពិគ្រោះយោបល់។	ឧ. ដី បំពង់ពន្លត់អគ្គិភ័យមាននៅកន្លែង (ឧបករណ៍) ឬការផ្តល់ប្រឹក្សាច្បាប់ (សេវា)។
៦	**កំណត់ត្រា**	បន្ទុកចំណាយលើការទុកដាក់ និងថែរក្សាកំណត់ត្រា ដើម្បីអនុវត្តតាមវិធានការច្បាប់។ ឧ. ពេលរៀបចំទុកឯកសារ ការបញ្ចូលទិន្នន័យ ឯកសារអេឡិចត្រូនិក ឯកសារថតចម្លង។	បន្ទុកចំណាយលើការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើឯកសារច្បាប់ ឧ. រក្សាកំណត់ត្រាអំពីចំនួនរថយន្តឆ្លងកាត់ស្ពាន ចំនួនភ្ញៀវទេសចរទៅធ្វើទស្សនកិច្ចនៅកន្លែង។
៧	**ការបោះពុម្ពផ្សាយ និង ការចែកចាយ**	បន្ទុកចំណាយលើការបោះពុម្ព និងបោះផ្សាយឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងការដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ច្បាប់។ ឧ. បោះពុម្ពឯកសារច្បាប់ សម្ភារៈសិក្សា លិខិតស្នាម ការថែទាំឯកសារនៅលើគេហទំព័រ និងតាមអ៊ិនធឺណិត រួមទាំងសិក្ខាសាលាលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងផងដែរ។	បន្ទុកចំណាយលើការផលិតឯកសារឱ្យភាគីទី៣ ឧ. ធុរកិច្ចមួយត្រូវបោះពុម្ពសេចក្តីណែនាំ ដល់អ្នកប្រើប្រាស់ ដាក់តាំងផ្លាក់សញ្ញាប្រុងប្រយ័ត្នជាដើម។

៨	**ការដាក់ឲ្យអនុវត្ត**	បន្ទុកចំណាយផ្អែកលើប្រាក់ឈ្នួល ដើម្បីជំរុញអនុវត្ត/អនុវត្តតាមសកម្មភាពអនុវត្តច្បាប់ និងការចំណាយលើការដឹកជញ្ជូន។ ឧ. មន្ត្រីប្រតិបត្តិ ពេលវេលាត្រូវនៅកន្លែង ការត្រួតពិនិត្យ ការចេញលិខិតពិន័យ និងការជួលឡានជាដើម។	បន្ទុកចំណាយលើកិច្ចសហការក្នុងសកម្មភាពសវនកម្ម ការត្រួតពិនិត្យ និងការអនុវត្តច្បាប់។ ឧ. ការទទួលមន្ត្រីអធិការកិច្ចនៅពេលចុះពិនិត្យក្រុមហ៊ុនមួយឲ្យឆ្លើយតបនឹងការតម្រូវរបស់ GMP ដែរឬទេ ផាកពិន័យ
៩	**ផ្សេងៗ**	បន្ទុកចំណាយផ្សេងទៀត ឬចំណាយមិនមែនរដ្ឋបាលផ្សេងទៀត ដែលមិនស្ថិតនៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ខាងលើ។	បន្ទុកចំណាយផ្សេងទៀត ឬចំណាយមិនមែនរដ្ឋបាលផ្សេងទៀតដែលមិនស្ថិតនៅក្នុងប្រភេទខាងលើ។

សម្គាល់៖

ក្រៅពី "បន្ទុកចំណាយលើការទិញ" ចំណាត់ថ្នាក់នៃបន្ទុកចំណាយផ្សេងទៀត គឺជាបន្ទុកចំណាយតាមសកម្មភាព។

បន្ទុកចំណាយនេះ អាចជាការចាប់ផ្ដើម ឬជាការបន្ត។

II- គំរូនៃការគណនា

អាចមានជម្រើស១ឬ២ ស្របជាមួយសំណើច្បាប់។ ជម្រើសនីមួយៗត្រូវគណនាដោយប្រើប្រាស់តារាង Excel : (១)សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល និង (២)សម្រាប់ធុរកិច្ច។ ជាលទ្ធផលតារាងសង្ខេបត្រូវបានរៀបចំឡើង ដោយរួមបញ្ចូលទាំងបន្ទុកចំណាយរដ្ឋាភិបាលនិងចំណាយធុរកិច្ច។

១) ចំណាយរដ្ឋាភិបាល

ព័ត៌មានទូទៅ
ជម្រើសទី ១ : សំណើ
ចំណងជើង : ខ. ការចេញអាជ្ញាប័ណ្ណធុរកិច្ចទេសចរណ៍ សម្រាប់កន្លែងទេសចរណ៍
ថ្ងៃចេញអាជ្ញាបណ្ណ : ២០១៣ (សេចក្តីព្រាង)
ក្រសួង : ក្រសួងទេសចរណ៍

១-១ ការតាក់តែងច្បាប់

ក) ការធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ (ឧទាហរណ៍)

<table>
<tr><td rowspan="6">អក្សរកាត់

T = ពេលដែលបានចំណាយ

N = ចំនួនបុគ្គលិក /អគារ /ទីតាំង

W = អត្រាប្រាក់ឈ្នួល

V = តម្លៃ</td><td>មុខទំនិញ</td><td>T</td><td>N</td><td>W</td><td>V</td></tr>
<tr><td>ផ្នែកបច្ចេកទេស</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ផ្នែកច្បាប់</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ក្រុមការងាររដ្ឋបាល</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>...</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">សរុប = ΣV = Σ(T×N×V)</td><td>?</td></tr>
</table>

ខ) ការអនុម័តច្បាប់ (កម្រិតក្រសួង)

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
កិច្ចប្រជុំពិភាក្សាដែលផ្តួចផ្តើមដោយរដ្ឋមន្ត្រី				
ការពិនិត្យឡើងវិញ				
	សរុប			

គ) ការអនុម័តច្បាប់ (កម្រិតគណៈរដ្ឋមន្ត្រី)

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
កិច្ចប្រជុំបច្ចេកទេស				
កិច្ចប្រជុំរួម				
	សរុប			

ការរៀបចំសរុប	

១-២ ការពិគ្រោះយោបល់ (ផ្អែកលើវិធីសាស្ត្រ)

ពាក្យកាត់	*មុខទំនិញ*	*T*	*N*	*P*	*V*
P = ថ្លៃ	ការទៅមើលទីតាំងកិច្ចសម្ភាសន៍ សិក្ខាសាលា ការហៅទូរសព្ទ				
	...				
		សរុប			

ការពិគ្រោះយោបល់សរុប	

១-៣ ការអប់រំ

ក) ការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*P*	*V*
	សរុប			

ខ) ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកភាគីពាក់ព័ន្ធ

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*P*	*V*
	សរុប			

ការអប់រំសរុប	

១.៤- ការអនុញ្ញាត

ក) ការផ្ទៀងផ្ទាត់

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
ឯកសារ;ការពិនិត្យបន្ទប់ពិសោធន៍;				
…	សរុប			

ខ) ការចេញអាជ្ញាបណ្ណ

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
ការចេញអាជ្ញាបណ្ណ			
…			
	សរុប		

ការអនុញ្ញាតសរុប	

១.៥- ការទិញ

ក) ការទិញទំនិញ

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
..			
	សរុប		

ខ) ការទិញសេវា

មុខទំនិញ	***N***	***P***	***V***
..			
	សរុប		

ការទិញសរុប	

១.៦- ការរក្សាកំណត់ត្រា

មុខទំនិញ	***T***	***N***	***W***	***V***
ការចុះបញ្ជីទិន្នន័យ				
ការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មទិន្នន័យ				
...				
	សរុប			

ការរក្សាកំណត់ត្រាសរុប	

១.៧- ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយ

ក) ការបោះពុម្ពផ្សាយ

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
..			
	សរុប		

ខ) ការចែកចាយ

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
..			
	សរុប		

ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយសរុប	

១.៨- ការអនុវត្ត

ក) ការត្រួតពិនិត្យទីកន្លែង

ចំណុច	*T*	*N*	*W*	*V*
...				
	សរុប			

ខ) ថ្លៃដឹកជញ្ជូន

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
...				

	សរុប	

គ) ថ្លៃធ្វើរបាយការណ៍

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
...				
	សរុប			

ការអនុវត្តសរុប	

១.៩- ផ្សេង

	មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
	...				
		សរុប			

ចំណាយសរុបចំពោះរដ្ឋាភិបាល	

២) បន្ទុកចំណាយផ្នែកធុរកិច្ច

២.១- ការរៀបចំបទបញ្ញត្តិ

គ្មាន

២.២- ការពិគ្រោះយោបល់ (ឧទាហរណ៍)

ពាក្យកាត់	*មុខទំនិញ*	*T*	*N*	*P*	*V*
P = ថ្លៃ	ការចូលរួម				
	ការរៀបចំ				
		សរុប			

ការផ្តល់ប្រឹក្សាសរុប	

២.៣- ការអប់រំ

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*P*	*V*
បុគ្គលិកបណ្ដុះបណ្ដាល				
...				
	សរុប			

ការអប់រំសរុប	

២.៤- ការអនុញ្ញាត

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
ថ្លៃអាជ្ញាបណ្ណ			
...			
	សរុប		

ការអនុញ្ញាតសរុប	

២.៥- ការទិញ

ក) ការទិញទំនិញ

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
..			
	សរុប		

ខ) ការទិញសេវា

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
..			
	សរុប		

ការទិញសរុប	

២.៦- ការរក្សាកំណត់ត្រា

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
កំណត់ត្រាទិន្នន័យ				
...				
	សរុប			

ការរក្សាកំណត់ហេតុសរុប	

២.៧- ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយ

ក) ការបោះពុម្ពផ្សាយ

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
..			
	សរុប		

ខ) ការចែកចាយ

មុខទំនិញ	*N*	*P*	*V*
..			
	សរុប		

ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយសរុប	

២.៨- ការដាក់ឲ្យអនុវត្ត

ក) ការត្រួតពិនិត្យទីកន្លែង

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
...				
	សរុប			

ខ) ថ្លៃដឹកជញ្ជូន

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
...				
	សរុប			

គ) ថ្លៃធ្វើរបាយការណ៍

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
...				
	សរុប			

ការដាក់ឲ្យអនុវត្តសរុប	

២.៩- ផ្សេង

មុខទំនិញ	*T*	*N*	*W*	*V*
...				
	សរុប			

ចំណាយសរុបចំពោះធុរកិច្ច	

៣- សង្ខេប

ល.រ.	ចំណាត់ថ្នាក់	បន្ទុកចំណាយរដ្ឋាភិបាល	បន្ទុកចំណាយធុរកិច្ច	បន្ទុកចំណាយសរុបនៃប្រភេទនីមួយៗ
១	ការរៀបចំ			
២	ការពិគ្រោះយោបល់			
៣	ការអប់រំ			
៤	ការអនុញ្ញាត			
៥	ការទិញ			
៦	ការរក្សាកំណត់ត្រា			
៧	ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយ			
៨	ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត			
៩	ផ្សេងៗ			
	សរុប			

ហិរញ្ញប្បទាន
ដោយ
ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី

ADB